

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, sredi 22. novembra 1950

LETO XI, ŠT. 277 / POSAMEZNA STEVILKA 2 DIN

V mnogih podjetjih bodo PREVEDBO DELAVCEV KMALU KONČALI, ponekod pa komaj začeli

Po obsežnih pripravah, konferencah, seminarjih in sestankih se je 1. novembra začela prevedba delavcev v nove nazive po uredbi o strokovnem usposabljanju in nazivih delavcev. Prevedba delavcev je velika in odgovorna naloga, saj gre za zgraditev novega sistema kategorizacije delavcev po strokovni usposobljenosti in novega sistema usposabljanja delavcev v skladu s potrebami našega gospodarstva. Prevedba, s katero dobe delavci ustreznih družbenih položaj, pa bo hkrati podlaga bodočemu sistemu nagrajevanja.

Delavski sveti, upravni odbori, sindikalne podružnice in direkcije mnogih podjetij so pravilno spoznali velik pomen prevedbe in so se nanjo dobro pripravili. Delavci so že v oktobru seznanili z novo uredbo in jih opozorili, kaj morajo vse pripraviti za prevedbo. V vseh teh podjetjih se je obsežno delo prevedbe tako začelo in v redu poteka. Tako so do pretekle sobote prevedli v jeseniški železarni že 2500 delavcev, v rudniku Mežica 1200, v zahodnem obratu trboveljskega rudnika 1300, v rudniku St. Janz 230, v Veški papirnici 200, v cementarni Anhovo 210, v kurilnici Maribor pa 200. Na postaji Zidani most so že prevedli vse delavstvo. Tudi v elektrotehniških delavnicah v Črnučah so 16. novembra delo končali, prav tako v tovarni perila v Murski Soboti in v ljutomerski opremljarni. V tovarni Iskra v Kranju so do konca preteklega tedna prevedli 50% vseh delavcev, v Tiskarni Kranj 70%, v tovarni poljedelskega orodja Muta 60%, v elektrarni Dravograd 80% in na gradbišču hidrocentrale Moste 92%.

Povsod pa ne poteka prevedba tako hitro in gladko. Tako zaostajajo s prevedbo v lesnoindustrijskih podjetjih. Medtem ko je lesnoindustrijsko podjetje Ajdovščina prevedlo 62% delavcev, podjetje v Slovenjgradcu pa že skoraj vse in izdalo že 60% delavcem tudi odločbe, poteka prevedba v drugih lesnoindustrijskih podjetjih slabo. V gozdni manipulaciji Mokronog, ki pripada lesnoindustrijskemu podjetju Brezice sploh se niso začeli, prav tako v gozdni manipulaciji podjetja v Novem mestu. V gozdni manipulaciji na Pokljuki so prevedli 40 delavcev povečini napacno, dva člana komisije še nista vedela, da sta določena v komisijo.

Najbolj nedelavne so v splošnem krajne komisije za prevedbo. Do konca preteklega tedna se niso nikogar prevedle okrajne komisije v Celju, v Lendavi (kjer se tudi poverjenost za delo za stvar ne zmenj), v Murski Soboti, Trebnjem, Crnomlju, Radovljici in v Slovenj Gradcu (kjer predpisev se niso preštudirali). V krškem okraju štiri podjetja še niso začela prevajati delavcev. V tovarni pohišstva v Brežicah so sicer izdali osem odločb, pa so

Edvard Kardelj na obisku v Pittsburgu in Clevelandu

New York, 21. nov. (Tanjug). Minister za zunanje zadeve in vodja delegacije FLRJ na zasedanju Generalne skupščine OZN Edvard Kardelj je obiskal skupaj z veleposlanikom FLRJ v ZDA Vladimirom Popovičem in s članoma delegacije Srdjanom Pricom in Maksom Bačevićem ameriški mesti Pittsburg in Cleveland. V Pittsburgu so si gosti ogledali velike Carnegiejeve jeklarne in Westing-Rouseouve tovarne za električne naprave, v Clevelandu pa tovarno za tovarne automobile. Člani jugoslovanske delegacije so obiskali v Pittsburgu tudi glavni odbor Hrvatske bratske zajednice (največje dobrodelne organizacije Amerikancev jugoslovanskega rodu), v Clevelandu pa Slovensko-ameriški narodni svet. Obe društvi jugoslovanskih izseljencev sta priredili sprejem na čast gostov.

SMOLARJENJE nam je vrglo lepe dohodke

Intenzivno smo začeli smolariti v Sloveniji šele zadnja leta. Letos smo smolarjenje razvili posebno na področju gozdnih gospodarstev Brezice, Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota in Sv. Lucija ob Soči, kjer je 152 smolarskih strokovnjakov na skupni gozdni površini 835 ha pridobivalo dragoceno borovo smolo iz 148.871 dreves. Do konca oktobra so jo nabrali nad 14 vagonov. Proizvodnja smole je že leta 1947 dosegla 84 ton, 1948 je narasla na 96 ton in lani na nekaj nad 11 vagonov. Največ smole so pridobila gozdna gospodarstva v Murski Soboti 50 ton, v Postojni 27 ton, v Mariboru 25.000 kg in v Kranju 15.000 kg.

Proizvodni uspehi pa so bili večji tam, kjer so smolarili tudi zasebni kmetje in zadrugi ali pa kjer so smolarjenje uredili organizacije pridobivanja smole. Tako so n. pr. na področju gozdnega gospodarstva v Mariboru dosegli smolarji precej nad 1 tona smole na posameznega smolarja, medtem ko so bili pri drugih gozdnih gospodarstvih nižji proizvodni rezultati. Ponekod tudi niso

vse nepravilne. V tovarni usnja v Slovenj Gradcu se niso prevedli nobena delavca, prav tako se ne znajdejo v kemični tovarni v Domžalah. Tudi mestna prevedbena komisija v Mariboru, ki mora prevesti 150 delavcev, še ni prevedla do sobote nikogar. Kaj tudna luč pada na prevedbeno komisijo podjetja Triglav v Trzinu, kjer imajo že 15 pritožb, dobro pa posluje komisija v tovarni kos v Trzinu, kjer bodo te dni izdali že vse odločbe. Medtem ko so na Gradisovem gradbišču hidrocentrale Moste prevedli skoraj že vse delavce, še niso začeli prevajati delavce na Gradisovem gradbišču na Jesenicah.

V večini primerov se izgovarjajo na težave z dokumenti in potrtili, kar pa je le dokaz, da delavci niso o pravem času opozorili, kaj je treba pripraviti za prevedbo, in jim niso pomagali. Izgovarjajo se tudi na pomanjkanje navodil, vendar gre v večini primerov za podjetja, ki niso pravočasno in v redu izvršila potrebni priprav.

Razmeroma dobro poteka prevedba na področju Ljubljane, kjer je bilo do sobote prevedenih 3700 delavcev in dela 135 komisij. Res je, da morajo ljubljanska podjetja prevesti še veliko število delavcev, vendar je tudi važno, da se prevedba pravilno in v redu izvrši. V tem oziru delajo dobro prav ljubljanske komisije, saj imajo doslej samo eno pritožbo in še to bo lahko rešil rajon II. Od posameznih okrajev izkazujejo najslabše uspehe okraj Postojna, Radgona, Grosuplje in Crnomelj.

Prevedba v nazive gotovo ni lahko delo, zato pa se morajo komisije temu delu posvetiti z vso vnemo, hkrati pa z vso vestnostjo, temeljitostjo in objektivnostjo, kajti vse delo mora biti brez-pogojno končano do konca leta, ko bo moral biti preveden poslednji delavec.

50 dni pred rokom so izpolnili petletni plan

Železničarji železniške direkcije v Zagrebu so izpolnili svoj petletni plan 50 dni pred rokom. Za uspešno uresničevanje sprejetih obveznosti so mnogo pripomogli velike akcije, ki so jih organizirali železničarji, n. pr. varčevanje pri gorivu in mazivu, čuvanje lokomotiv in voznege parka, dobro izkoriščanje vagonov ter hitro natovarjanje in iztovarjanje blaga. M. B.

Fronta v Pesnici - druga najboljša frontna organizacija v okraju Maribor-okolica

Pesniški frontovci se pridno udeležujejo na vseh delovnih področjih, še posebno pa so se odrezali pri prostovoljnem delu. Objubili so, da bodo v letošnjem letu opravili 3700 prostovoljnih delovnih ur, že do meseca oktobra pa so jih opravili 4789 in tako načrt precej presegli. Pridno so delali pri gradnji zadruga in gasilskega doma, kmečki delovni zadrugi in Pesnici pa so pomagali pri košnji, pospravljanju krompirja, koruze in drugih pridelkov. Posebno so se izkazale žene, ki so se posebej pri kopyanju krompirja opravile 250 delovnih ur. V treh dneh so izkopal 3 vagona krompirja. Frontovci, ki sodelujejo tudi s sindikalnimi organizacijami v kraju, so se udeleževali del pri popravilju in vzdrževanju cest in spravilu lesa. Poleti so poslali na gozdne akcije 16 ljudi, nekateri od teh pa so odšli tudi na košnjo v Kočevje. Tudi pri vpisovanju ljudskega posojila so v Pesnici dosegli prav lepe uspehe. Kulturno-umetniško društvo v Pesnici je največja opora Fronta, ki sodeluje pri vseh kulturno-umetniških prireditvah. Frontovci

so pomagali tudi pri ustanavljanju in ureditvi doma igre in dela. Zanimali so se za jesensko setev in celo sestavili komisijo, ki bo ugotovila, katero gospodarstvo je najbolje opravilo setev. Za najboljši uspeh so že pripravili nagrado.

Tudi na nedeljske volitve v nove frontne odbore so se frontovci v Pesnici dobro pripravili. Vsa volišča so bila lepo okrašena, pa tudi kurirska služba in poročanje je potekalo v redu. V predpripravih na volitve so še enkrat pregledali vse naloge, ki jih bodo izpolnili v tekmovalju v počastitev 10. obletnice Osvobodilne fronte. Ustanovili bodo frontni kotiček, pri najrazličnejših delih pa bodo opravili 5000 prostovoljnih delovnih ur. Pravijo pa, da bodo to število še presegli.

Za vse te uspehe, ki so jih dosegli samo z vztrajnim delom, so pesniški frontovci prejeli tudi zaslužno priznanje. Njihova organizacija je bila te dni priznana kot druga najboljša frontna organizacija v okraju Maribor-okolica. -ap.

IZID VOLITEV

V OSNOVNE ORGANIZACIJE OSVOBODILNE FRONTE
DNE 19. NOVEMBRA 1950.

Okrajni odbor OF	Število članov OF	% udeležbe na volit.	Število odbornikov postavljenih v osnov. v okrajne organiz. zbornice	in članov zbora izvoljenih v osnov. v okrajne organiz. zbornice
Crnomelj	9.184	99.1	1048	287
Kranj-okolica	31.290	94.40	1378	323
Ljubljana-okolica	28.070	96.44	1653	295
Gorica	40.521	99.79	1636	355
Ljutomer	11.665	99.1	1313	244
Maribor-okolica	30.630	94.68	1369	287
Murska Sobota	13.110	99.4	1294	285
Radgona	13.368	97.43	881	225
Novo mesto	15.079	98.63	1356	304
Trebnje	7.423	97.70	946	282
Lendava	7.740	98.09	440	207
Poljčane	22.290	97.33	1683	326
Ptuj	25.674	94.47	1876	411
Ilirska Bistrica	10.660	98.63	550	149
Postojna	18.188	99.10	1132	345

Iz pisarne sekretariata Izvršnega odbora OF Slovenije.

TEMPER LIVARNA V KAMNIKU

bo najmodernejše podjetje te vrste v Jugoslaviji

Velika pridobitev za našo kovinsko industrijo bo nova velika tovarna za temper-litino v kamniški tovarni »Titan«. Livarno so začeli graditi že leta 1947. Letošnjo jesen bi že obratovala, če ne bi nalezeli na težave pri opremljavi s stroji in napravami, ki smo jih morali izdelati doma. Doslej je nova livarna dobila iz tujine samo žarilno peč, ki bo začela obratovati prihodnji mesec in bo delavcem znatno olajšala delo. Vso zmogljivost te peči pa bo mogoče izkoristiti šele tedaj, ko bo nova livarna v celoti opremljena. Važno so zlasti rotacijske peči za taljenje železa. Prvo rotacijsko peč so izdelali v tovarni »Remonta« v Ljubljani, drugo pa v podjetju »Jedinstvo« v Zagrebu. Ostale naprave pa so delo »Remonta« in Ljubljani in Mariboru, »Jedinstva« in »Ventilatorja« v Zagrebu ter tovarne kovinskih konstrukcij »Franc Leskoške« in Mariboru. Ko bo prva rotacijska peč spomlad začela obratovati, se bo zmogljivost tovarne znatno povečala.

Temper-litina ustreza po kakovosti materiala kovanemu železu. Zato je boljša od sive litine, ker je trdnjša in odpornija ter se pri udarcu ali obdelavi ne razbije. Zato je mogoče obdelovati na vse načine. Zdj delajo v livarni poskuse za uvedbo novega načina proizvodnje temper-litine, ki ga doslej v naši državi še nismo uporabljali. Celoten proces bo mehaniziran

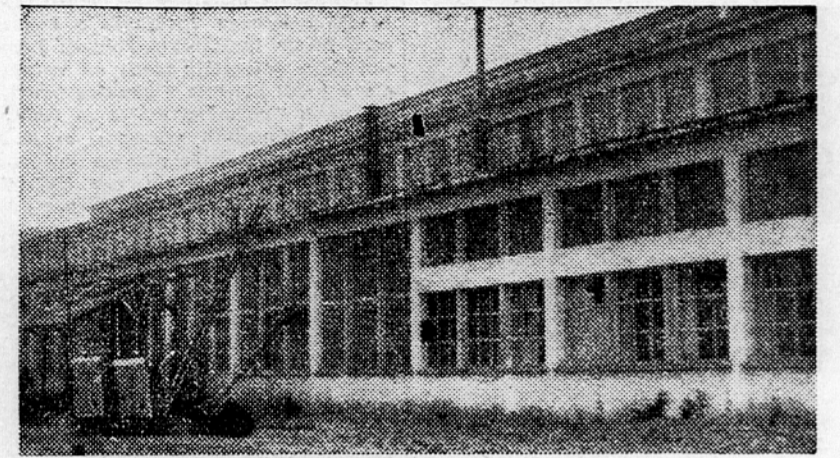
in bo potekal na tekočem traku od taljenja železa do čiščenja odlitkov. Tudi v oblikovalnici kalupov bodo vsa dela mehanizirana. Jedra bodo sušili z odvečnim toplim zrakom, ki bo prihajal od generatorjev. Tekoče železo bodo prenašali s posebnimi mehaničnimi napravami naravnost do kalupov, ne pa več ročno kakor doslej. Prav tako bo popolnoma mehanizirana čistilnica odlitkov, od koder bodo šli odlitki v žarilno peč. Tu jih bodo žarili 36 ur. Žarilna peč je grajena tako, da pri žarenju ne bo treba vlagati odlitkov v železno rudo (hematit). Tako bo tudi poraba hematitne rude skoraj odpadla. Tudi polnjenje in zapiranje žarilne peči bo mehanizirano. Razni instrumenti in pripomočki bodo livarnem vsak čas pokazali, kakšna temperatura je v peči, kar je važno za kakovost izdelkov.

Tudi taljenje železa v rotacijskih pečeh, kakršnih doslej nismo poznali, ima mnogo prednosti. Predvsem zdaj ne bo treba izbirati železa za taljenje in bodo uporabljali vsak material. Plin za rotacijske peči bodo oddajali generatorji, ki so jih izdelali v lastnem podjetju. Skratka nova livarna v Kamniku bo najmodernejša temper-livarna v naši državi, ki bo dala petkrat večjo proizvodnjo kakor stara livarna.

Poleg običajnih izdelkov iz temper-litine (ključi, ključavničarski deli, kljčke, deli tehnični) bodo izdelovali predvsem zvezne dele za plinske in druge cevovode (odcepi, kolena) nadomestne dele za tekstilno industrijo (evrt-verige za tekoče, trakove), razne dele za avtomobile, za kmetijske stroje, za usnjarsko industrijo itd.

Ker se bo z graditvijo nove livarne znatno povečala proizvodnja, imajo v tovarni skrbi, kako bodo dobili potrebno strokovno delovno silo. Največ zaslug za zgraditev nove livarne ima šef kapitalne graditve inž. Aleš Maslakov. Osnovni načrt gradnje je njegova zamisel, prav tako je izdelal idejne načrte posameznih naprav.

Ker so morali za pomoč pri gradnji

Pogled na del nove velike temper livarne tovarne Titan v Kamniku, kjer bo že prihodnji mesec začela obratovati žarilna peč, do spomlad pa bo livarna v celoti opremljena.

POSVETOVANJE O JAVNEM PROMETU V NAŠIH MESTIH

V Beogradu je bilo posvetovanje o zboljšanju lokalnega javnega prometa v mestih. Posvetovanja so se udeležili zvezni prometni minister Vlada Zečević ter predstavniki prometnih ustanov iz 14 naših mest. Na posvetovanju so ugotovili, da prometna sredstva niso primerno izkoriščena in da javni promet v mnogih mestih ni dobro urejen. V devetih naših mestih, ki imajo 300 tramvajev, 200 avtobusov in 32 trolejbusov, se vozi na dan okoli 1.321.000 ljudi in ni pravzaprav razmerja med številom potnikov in prometnih vozil. V Skoplju pride na eno vozilo 4000 do 6000 ljudi, v drugih mestih pa 2000 do 3000. V Beogradu prepeljejo na dan okoli 460.000 ljudi, prepelja pa bi jih morali še za približno 200.000 več. Podobno je tudi v drugih mestih, razen v Zagrebu, kjer so prometna sredstva najbolj izkoriščena in je promet najboljše urejen. Za zboljšanje prometa v nekaterih mestih so bili sprejeti razni sklepi. Tako bodo v Beogradu uvedli tako zvezne rečne tramvajev, majhne ladje, ki bodo obratovali med Zemunom, Beogradom in Cukarico. Pri zveznem prometnem ministru in pri republikanskih ministrstvih bodo ustanovljeni stalni organi za pospeševanje javnega prometa v mestih.

Skrbne priprave za pravično razdelitev obveznosti v letu 1951

Na poverjeništvu za državne nabave v Ptujju se je 13. novembra začela revizija predlogov obveznih oddaj kmetijskih pridelkov za leto 1951. Namen revizije je, da se pravočasno odpravijo nepravilnosti in krivice, ki bi šle na škodo družbe ali tistih družin, katerim krajevni ljudski odbori niso pravilno odmerili obveznih oddaj. Sestavljanje predlogov ni bilo lahko in je zahtevalo od odbornikov krajevnih ljudskih odborov vso poštrevanost. V teh predlogih bi bilo gotovo manj napak, če odborniki ponekod ne bi bili preveč obzirni, če ne bi popuščali in pristajali na nerazumevanje med kmetovalci.

Oddaja masti je prav gotovo važna za vsakogar, ki jo prejema, pa tudi za tiste, ki jo oddaja. Prav zato je glede te oddaje po primerjavah med

posameznimi gospodarstvi, kakor tudi med posameznimi predeli v okraju največ popravkov. Kako naj razume n. pr. Ignac Medek iz Ormoča, da bi moral priložne leto oddati od svojih borih 6 a orne zemlje 6 kg masti, medtem ko naj bi Marija Stampar iz Frankovcev, ki poseduje 1.73 ha orne zemlje, oddala samo enkrat več to je 12 kg? Marija Erhatic iz Polensaka bi prav gotovo razumela, da ji od 13 a njive ni treba oddati masti, toda šestčlanski družini Marije Dretar iz Polenc ne bi šlo v glavo, zakaj bi morala oddati 4 kg masti, ko pa ima samo 14 a njiv. Kako temeljito revidirajo na okrajnem poverjeništvu predloge krajevnih ljudskih odborov, dokazuje tudi ta primer: Ivan Stebih iz Lasigove ima 1.18 ha njiv in enega družinskega člana, pa bi moral oddati 4 kg masti, a Osvald Osebek iz Polenc, ki ima 1.28 ha in 7 družinskih članov, 33 kg. Podobna nasprotja so tudi v predlogih krajevnih ljudskih odborov Zabovci, Rodni vrh in še nekaterih drugih. V teh odborih so uporabljali pri malih kmetih največje možne obremenitve, pri večjih in velikih posestnikih pa minimalne. Po temtatem ni čudno, da sta bila marsikje dva gospodarsko zelo različna močna kmeta glede oddaje masti po predlogu za leto 1951 skoraj enako obremenjena.

V krajevnih ljudskih odborih kakor Grajena, Janeževci, Formin, Zavrč, Salovci in Sikole, kjer se niso menili za zamero večjim kmetom na škodo malih, so ti predlogi mnogo pravičnejši in so tudi dosegli svoj namen.

Mednarodni turnir v Amsterdamu

Pirc premagal O'Kellyja

V VII. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Amsterdamu je imel izmed jugoslovanskih mojstrov največji uspeha Vasja Pirc, ki je premagal belgijskega prvaka O'Kellyja, medtem ko sta se partiji Trifunović: Tartakower in Gligorić: Kottbauer končali remi. Izidi ostalih partij:
Stahlberg: Pilnik 1:0, Najdorf: Donner 1:0, van Scheltinga: Kramer remi, Reshevsky: Rossolimo 1:0, Golombek: van den Berg 1:0, Gudmundson: Foltys remi, Szabados: Euwe prekinjeno.
Partija iz VI. kola Rossolimo: van Scheltinga se je končala z zmago Rossolima.
Po VII. kolu vodijo Stahlberg, Najdorf in Reshevsky s 5 in pol točke, Gligorić 5, Rossolimo 4 in pol, Pirc in Tartakower 4, Euwe 3 in pol (1), Trifunović 3 in pol, Pilnik, Donner, O'Kelly, Gudmundson in Kottbauer 3, Szabados 2 in pol (1), van den Berg in van Scheltinga 2 in pol, Foltys in Golombek 2, Kramer 1 in pol točke.

VREME

Napoved za četrtek: Se nadalje nestalno vreme. Temperatura brez bistvene spremembe.

Naše rafinerije so začele izvažati nekatero derivate nafte

Na tržiščih mineralnega olja v Zahodni Evropi, zlasti v Italiji, Avstriji in Zahodni Nemčiji, so se letos prvič pojavili proizvodi nafte iz jugoslovanskih rafinerij. Zaradi dobre kakovosti teh proizvodov je bila hitro prodana vsa razpoložljiva količina v vrednosti 1 milijona dolarjev. Naša trgovinska predstavništva v inozemstvu dobivajo sedaj pisma posameznih inozemskih tvrdk, ki bi želele kupiti nadaljnje količine naših derivatov nafte. Na inozemski trg so naše domače rafinerije izvzile razen mineralnega olja za kurjenje, ki se dobiva kot ostanek po predelavi tudi nekatere vrste specialno rafiniranih bencinov, kakor n. pr. bencin za ekstrahiranje olja iz oljnih semen in specialni bencin za industrijo gumija. Prav tako smo izvozili določene količine saj iz ostanikov nafte, ki se uporabljajo v industriji gumija in tiskarskih barv. Vse izvožene količine predstavljajo presežek, ki nam je ostal po kritvju domačih potreb.

Uspešen izvoz specialnih derivatov nafte na inozemski tržišča je viden izraz velikanskega napredka, ki so ga dosegle naše rafinerije. Čeprav so bile ob osvoboditvi skoraj popolnoma razdejane, obratujejo danes s 50 do 100% večjo zmogljivostjo kakor pred vojno. Proizvodnja bencina se je v naših rafinerijah povečala na dvakratni predvojni obseg. Na tem področju je dosegla zlasti lepe uspehe rafinerija v Sisku, ki bo letos pridobila 6 krat več specialnih vrst bencina kakor pred vojno. Pri tem je značilno, da so rafinerije obnovile in povečale svoje naprave po večini iz domačih sredstev in iz reparacijskih dobav. V prizadevanju povečati proizvodno zmogljivost, so naši domači strokovnjaki s svojimi racionalizacijskimi največ pripomogli k povečanju proizvodnje. V reški rafineriji so po zamisli tehnika Tomasiya rekonstruirali destilacijske naprave tako, da zdaj ni potreben ponoven proces destilacije oziroma predelave, kar je omogočilo povečanje proizvodnje za okrog 50%. V rafineriji v Sisku sta poslovala Nikola Pešut in inž. Rifer preuredila destilacijske naprave tako, da se vroči ostaniki nafte uporabljajo za predhodno segrevanje novih količin nafte, kar je znatno pospešilo potek destilacije, proizvodna zmogljivost pa se je s tem povečala za polovico. V enakem razmerju se je povečala zmogljivost rafinerije v Bosanskem Brodu s preureditvijo naprav po projektu inž. Boraniča in inž. Friedmana.

Spomenice za družine žrtve osvobodilne vojne

Družine v osvobodilni vojni padlih borcev in žrtve fašističnega nasilja dobijo spomenice kot znak priznanja in zahvale vseh naših narodov. Spomenice, ki jih dobe družine padlih borcev, bodo podpisane od predsednika glavnega odbora Zveze borcev Jugoslavije, maršala Tita in sekretarja Aleksandra Rankovića, spomenice za družine žrtve fašističnega nasilja pa bodo podpisane od predsednika in sekretarja Prezidijske republikanske ljudskih skupščin Takih spomenice bo več sto tisoč na podlagi popisa vojni žrtve, ki je bil sestavljen v začetku letošnjega leta. Spomenice bodo razdeljene v prvi polovici prihodnjega leta.

Letos je suša ovirala tudi naše smolarje. Razen tega je še več vzrokov, da nismo presegli plana za letošnje leto. Na prekmurskem področju se je celo pokvaril en vagon smole, ker niso dobili prevoznega sredstva! Pomanjkljivosti so bile tudi pri embalaži, ker tovarna »Pinus« še vedno uporablja stari tip sodov, kar povzroča hitro izhlapevanje terpentinskega olja. Ta embalaža ni prikladna za prevoz, saj se pri nakladanju in razkladanju zaradi slabega zapiranja, posebno poleti, ko je smola tekoča, izliva in tako brez potrebe nastane kalo. Na drugi strani pa proizvodnega plana ponekod niso izpolnili zaradi nediscipliniranosti nekaterih smolarjev, kar je bil poseben primer na področju postojnskega gozdnega gospodarstva v smolarskem objektu Milaka.
Kljub nekaterim pomanjkljivostim v našem smolarjenju, je letošnja proizvodnja zadovoljiva in so dali slovenski smolarji lep prispevek naši industriji, ki je morala doslej uvažati kalofonijo, terpentinovo olje in druge derivate.
Da bomo v našem smolarstvu dosegli še večje uspehe pa bo vsakogar treba uvesti množično delo z zarezovanjem z nožem, ki ga je izdelal domači strokovnjak inž. M. Cokl. Tako bomo še bolj pomenili proizvodni postopek, še bolj štedili borovce, na drugi strani pa omogočili daljšo dobo smolarjenja na enem drevesu. Dosedanji način smolarjenja mrtvov avstrijsko-nemške metode pa bomo delno opustili. (a.)

Iz starega mostu so pridobili 80 vagonov železa

60 let star železniški most na Savi pri Zagrebu so pred kratkim demontirali. Pri tem so dobili okrog 80 vagonov železa. Porušili pa bodo tudi stebre, na katerih je stal most. Novi most, ki so ga zgradili že 1935. leta pa ne sloni na stebrovju v vodi, temveč se dviga nad Savo v obliki loka, ki leži na stebrih na bregu Save.

Generalna skupščina OZN je z veliko večino sprejela resolucijo 9 držav o Liejevem mirovnem programu

ter vse resolucije, ki se nanašajo na gospodarski razvoj nezadostno razvitih držav

Flushing Meadow, 21. nov. (Tanjug). Generalna skupščina OZN je na večernejši popoldanski seji z 51 glasovi proti 5 (države sovjetskega bloka), 1 delegacija pa se je glasovanja vzdrla (kuomintangski predstavnik), sprejela resolucijo 9 držav, ki govori o mirovnem programu generalnega tajnika OZN Trygve Lieja. To resolucijo so predložili Čile, Haiti, Jugoslavija, Kanada, Kolumbija, Libanon, Pakistan, Filipini in Švedska. Resolucija ugotavlja, da je bil na sedanjem zasedanju Generalne skupščine dosežen napredek glede številnih točk, ki jih vsebuje program 20-letnega mira. Nadalje izraža željo Generalne skupščine, naj bi se vsa sredstva uporabila za razvoj priložnostnih odnosov med narodi in za doseg splošnega mira. Prav tako daje priznanje generalnemu tajniku za poudarjanje končno pristojne organe OZN, naj proučijo posamezne dele mirovnega programa, ki spadajo v njihov delokrog, in poročajo prihodnje leto Generalni skupščini o uspehih svojega dela.

Sovjetska resolucija, o kateri so na zahtevo sovjetske delegacije glasovali po paragrafi, je bila zavrnjena. Do glasovanja o resoluciji kot celoti ni prišlo, ker je bilo pri posameznem glasovanju zavrnjenih vseh šest paragrafov.

Pred glasovanjem so govorili delegati Češkoslovaške, Pakistana, Urugvaja in Sovjetske zveze. Ko je sovjetski delegat Malik odgovarjal delegatu Velike Britanije Youngerju, je ponovil trditve Višinskega, da je bil program generalnega tajnika najprej predložen v odobritev vladam ZDA, Britanije in Francije. Proti tej Malikovi trditvi je protestiral generalni tajnik Trygve Lie, ki je izjavil, da je spomenica njegovo osebno delo. Trygve Lie se je končno zahvalil delegatom, ker je bila razprava na potrebi višini.

Plenum Generalne skupščine je sprejel nadalje glasno in brez razprave več resolucij, ki jih je stavljal jugoslovanski delegat dr. Jože Vilfan kot poročevalec odbora za gospodarska vprašanja in ki se nanašajo na gospodarski razvoj nezadostno razvitih držav.

Ena teh resolucij poudarja, da predstavljajo agrarni sistemi, ki so še v mnogih državah in na gospodarsko nezadostno razvitih ozemljih, oviro za njihov gospodarski razvoj, in priporoča pristojnim telesom, naj predložijo poročilo Ekonomsko-socialnemu svetu o tem vprašanju. Razen tega poziva resolucija k podpiranju tako privatnih kakor tudi združenih kmetijskih posestev v teh državah.

Resolucija o financiranju gospodarskega razvoja nezadostno razvitih držav poudarja, da bi morali javni in privatni kapital investirati tudi v tiste projekte, ki ne dajejo rente in so nujno potrebni za gospodarski razvoj držav koristno.

Jugoslavija za federacijo med Eritrejo in Abesinijo

Flushing Meadow, 21. nov. (Tanjug). Posebni politični odbor je danes nadaljeval razpravo o bodoči ureditvi v Eritreji. Odbor ima pred seboj tri popolnoma različne predloge. Prvi predlog je predlog 14 držav za federacijo med Eritrejo in Etiopijo, v okviru katere bi imela Eritreja svojo samostojnost. Najkasneje do 15. septembra 1952 bi bilo treba sestaviti eritrejsko vladno in bi morala sedanja upravna sila v Eritreji, Velika Britanija, izročiti svojo oblast eritrejski vladi.

Drugi predlog je podal Irak. Po tem predlogu naj bi bil imenovan komisar OZN, ki bi pomagal Eritrejem, da bi bila do januarja 1952 sklicana narodna skupščina Eritreje, ki bi nato obravnavala vprašanja o bodoči ureditvi Eritreje.

Po tretjem predlogu, ki ga je podala ZSSR, naj bi Eritreja dobila samostojnost, tuje čete pa bi se morale umakniti v treh mesecih.

Nove knjige in revije

Prejeli smo: A. N. Ostrovske, Gorče srce. Komedija v petih dejanjih. Prevredel Janko Moder. Spremono besedo napisal dr. Bratko Kreft. (Knjižnica slovenskega gledališča 25.) Založil Slovenski knjižni zavod. Strani 147. Ljubljana 1950. A. T. Linhart, Zupanova Mica. Komedija v dveh aktih. Priredil Alfonz Gspan. D. Garrick, Varh. Komedija v dveh dejanjih. Priredil Bogomil Fatur. (Knjižnica slovenskega gledališča 26.) Založil Slovenski knjižni zavod. Strani 86. Ljubljana 1950. Mirta Pucova, Operacija. Drama v treh dejanjih. (Knjižnica slovenskega gledališča 27.) Režiserjeve opombe Slavko Jan. Založil Slovenski knjižni zavod. Strani 94. Ljubljana 1950. Emilie Zola, Napad na miln. Novela. Prevredel V. Jesenik. (Mala knjižnica 32.) Slovenski knjižni zavod. Strani 54. Ljubljana 1950. Li-Tai-Po, Pesmi. Poslovenil Alojz Gradnik. (Mala knjižnica 33.) Slovenski knjižni zavod. Strani 46. Ljubljana 1950. Stefan Zweig, Tri novele o ljubezni. Prevredel Herbert Grün. (Mala knjižnica 34.) Založil Slovenski knjižni zavod. Strani 99. Ljubljana 1950. Elektrotehniški vestnik. Strokovna revija. Izdaja uprava EV v Ljubljani. Letnik XVIII, št. 9-10. Ljubljana 1950.

Stališče Jugoslavije je večeraj razložil jugoslovanski delegat Marijan Baršič, ki je dejal: »Vprašanje nadaljnje usode Eritreje je del splošnega vprašanja o bodočnosti bivših italijanskih kolonij. Jugoslovanska delegacija gleda na vprašanje o usodi Eritreje z gledišča temeljnih načel Ustanovne listine za rešitev vseh narodnostnih vprašanj, to je z gledišča splošnega pravice narodov do samoodločbe. V primeru Eritreje pa se načelo o samoodločbi narodov ne more drugače razlagati kot z željo za pridružitve Abesiniji. Da bi zedinjenje Eritreje z Etiopijo ustrezalo koristim in željam prebivalstva, pa se to ne sme zgoditi z navadno mehanično vključitvijo (inkorporacijo). Pridružitve mora biti rešena v obliki federacije med Eritrejo in Abesinijo, tako da bi federacija pomečila realno prijlo med tema dvema deželama. Takšna rešitev bi zagotovila nedeljivost ozemlja, obenem pa bi postavila odnose med prebivalstvom Abesinije in Eritreje na temelj enakopravnosti. Zato bo jugoslovanska delegacija glasovala za skupni predlog Bolivije in 12 drugih držav, ki daje poročilo za takšno rešitev.«

OZN prepoveduje vsako rasno razlikovanje

Posebni politični odbor je večeraj sprejel tudi resolucijo o vprašanju obtožb zaradi ravnjanja z Indijci v Južnoafriški uniji. Resolucija predlaga, naj bi zastopniki Južnoafriške unije, Indije in Pakistana pretresli položaj Indijcev, da bi se tako dosegla sporazumna rešitev. Resolucija je bila sprejeta s 26 glasovi proti 6, 24 delegacij pa se je vzdrla glasovanju. Resolucija poudarja, da Združeni narodi prepovedujejo vsako rasno razlikovanje.

Od vseh evropskih držav je glasovala za resolucijo samo Jugoslavija. Značilno je, da sovjetski blok ni glasoval.

Kitajci utrjujejo položaje pri dohodih v mesto Sinuidžu

Tokio, 21. nov. (Reuter). Poveljnik 10. ameriškega korpusa general Edward O'Donnell je danes izjavil, da so prišle čete 7. ameriške divizije v mesto Hjesandžin ob mandžurski meji. Na drugih delih fronte so ameriške in južnokorejske enote naletele na močan odpor severnokorejskih sil, ki ojačujejo aktivnost vzdolž fronte ob reki Congčon, Južnokorejska divizija »Kapitolei, ki napreduje vzdolž vzhodne obale, je sedaj blizu važnega pristanišča Congdžina, ki je še v severnokorejskih rokah. Kitajske sile, ki se bore v Koreji, so vzpostavile obrambno črto, ki gre skozi mesti Kečon in Unšan ter utrjuje položaje pri dohodih v mesto Sinuidžu.

Anglija ne bo umaknila svojih čet s področja Sueškega prekopa

London, 21. nov. (Reuter). Zunanji minister Bevin je izjavil danes v parlamentu, da se britanska zunanja politika v Egiptu ne bo spremenila kljub zahtevam, ki jih je prejšnji petek razložil egiptovski kralj Faruk v svojem prestolnem govoru, ko je zahteval združitve Sudana z Egiptom pod egiptovsko krono, umik britanskih čet s področja Sueškega prekopa ter spremembo britansko-egiptovske pogodbe iz leta 1936. Bevin je izjavil, da vse zahodne sile soglasajo v tem, da mora imeti Britanija čete na Srednjem vzhodu. Ko je govoril o britanskem stališču do Sudana, je Bevin dejal, da je ostalo njeno stališče nespremenjeno.

Velike poplave v ZDA

San Francisco, 21. nov. (Reuter). V državah Nevada in Kalifornija (ZDA) so nastale velike poplave, ki so po dosedanjih podatkih povzročile za več milijonov dolarjev materialne škode. Na tisoče ljudi je ostalo brez strehe. Po tisočih prispelih poročilih je utonilo 8 ljudi.

Prava slika koroških bojev leta 1918-19

Tako bi lahko imenovali brošuro Vojno-zgodovinskega instituta JA, ki ima naslov »Vojne akcije na Koroškem leta 1918-19 in označbo »kratek pregled. Čeprav obsega ta pregled samo 70 strani in 7 skic, so njegovi podatki tako bogati in pregledni, da so z njimi izpolnjene vrzeli dosedanjih opisov koroških dogodkov po prvi svetovni vojni in da bi bili tudi dobra podlaga velikega zgodovinskega spisa. Vojno-zgodovinski inštitut ima tudi to veliko zaslug, da je njegova slika koroških vojnih akcij prva in edina, kajti general Rudolf Maister, ki bi vedel in znal toliko povedati, svoje slike ni mogel končati. Imamo sicer nekaj

Tibetsko vprašanje odloženo za nedoločen čas

Generalni odbor Generalne skupščine OZN je bil sklican na zahtevo delegacije San Salvadorja, da naj se sprejme na dnevni red »Vprašanje Tibeta«. Ker na sejo ni prišlo zadostno število članov generalnega odbora, je predsednik sejo preložil za nedoločen čas, češ, da se morajo člani odbora posvetovati s svojimi vladi.

V Lake Successu so mnenja, da člani generalnega odbora niso prišli na sejo, ni le naključje, ampak je v tem videti željo skoraj vseh delegacij v OZN, da se pred prihodom delegacije LR Kitajske stvari ne bi preveč zamotale.

Kitajska delegacija na poti v Lake Success

Praga, 21. nov. (AFP). Delegacija LR Kitajske, ki bo v Varnostnem svetu sodelovala pri razpravi o napadu ZDA na Formozo, je prispela večeraj iz Moskve v Prago, od koder bo nadaljevala polet v Lake Success. V delegaciji je 9 članov.

Delo glavnega odbora Evropskega sveta

Strasbourg, 21. nov. (AFP). Generalni odbor Evropskega sveta, ki zaseda kot stalni organ v Strasbourgju, je s 13 glasovi proti 8 zavrnil predlog o ustanovitvi skupnega organa za zunanjo politiko. Odbor se je postavil na stališče, da bi bila ustanovitev takega organa preuranjena. Z 22 glasovi proti 2 je bil nato sprejet predlog o ustanovitvi posebnih organov v okviru Evropskega sveta. Med temi organi bodo telesa za koordinacijo in okviru evropskega kartela za proizvodnjo premoga in jekla, in telesa v okviru obrambnih načrtov Zahodne Evrope.

Generalni odbor je začel nato obravnavati spremembo statuta Evropske skupščine.

50 beguncev se je vrnilo v jugoslovansko cono STO

Koper, 21. nov. (Tanjug). Nad 50 oseb, večinoma italijanske narodnosti, ki so pod vplivom tržaške reakcionarne propagande bežale ob volitvah za organe ljudske oblasti v angloameriško cono STO, se je te dni vrnilo v jugoslovansko cono.

Številni izmed povratnikov so se že vključili v različna dela. Sedem izmed njih je stopilo v prostovoljno delovno brigado Slovanovo-italijanske antifašistične unije, ki sodeluje pri melioraciji reke Mirne.

587 NOVIH ČLANOV OF V GORIŠKEM OKRAJU

Velika udeležba na volitvah v osnovne fronte organizacije v novogoriškem okraju je znova potrdila strnjeno članov Fronte na naših zohodnih mejah.

Volitve so v celotnem okraju zaključile čili že do 14. ure z 99,79% udeležbo. Ob tej priložnosti so izdali stotine novih frontnih izkaznic, predvsem mladini, ki je dopolnila 18 let, in pripadnikom JA, Ker so svoj odnos do Osvobodilne fronte popravili, so ob volitvah vrnili članske izkaznice tudi 15 članom, ki so jim bile začasno odvzete.

Volivci so prihajali na volišča že v zgodnjih jutranjih urah, tako da so v nekaterih krajih zaključili volitve že zgodaj dopoldne. V vseh Srednjem in Spodnjem Lokovcu ter Lokovcu so v čast volitev zakurili 58 kresov. — Uspešnemu poteku volitev je pripomoglo vedno bolj samostojno delo vseh odborov Osvobodilne fronte, ki se po zmanjšanju profesionalnih aktivistov na okraju ne zanašajo več na njihove obiske in navodila. J. P.

V nekaj vrstah

Pariz, 21. nov. (Reuter). Po poročilu družbe »Tehnično združenje izvoznikov premogaj« je sklenila Francija s Sovjetsko zvezo pogodbo za uvoz 32.000 ton antracita.

Zeneva, 21. nov. (Tanjug). Mednarodna konferenca o pšenici je izdala uradno poročilo, da bodo začele delegacije Danske, Francije, Kolumbije, Norveške in Švedske dvostranske trgovinske razgovore z delegacijo Sovjetske zveze, holandska delegacija pa s poljsko delegacijo. Mednarodno konferenco o pšenici je sklicala gospodarska komisija Združenih narodov za Evropo. Konferenca se je udeležilo 17 evropskih držav, všteti ZSSR in Poljske, ter delegati ZDA.

London, 21. nov. Minister za gorivo Noel Baker je izjavil, da bo britanska vlada prisiljena kupiti nekaj premoga, da bi lahko izpolnila svoje izvozne obveznosti, ki znašajo približno 4 milijone ton premoga. Večji del tega premoga bo uvožen iz ZDA.

New Orleans, 21. nov. To jesen so sprejeli črnce v državne gimnazije in na univerze v 11 izmed 17 južnih držav ZDA, v katerih je nezakonito obvezno šolanje črncev. Gre za 21 srednjih in višjih šol, ki so doslej sprejemale samo belce. Sedaj je vpisanih približno 200 črncev.

Sprejem v našem poslaništvu v Londonu

London, 21. nov. (Tanjug). Veleposlanik FLR v Londonu dr. Jože Breil je priredil nočjo v prostorih jugoslovanske veleposlanstva sprejem na čast jugoslovanske nogometne reprezentance, ki bo jutri igrala v Londonu proti angleški reprezentanci. Razen številnih gostov so se sprejema udeležili predsednik laburistične stranke Bacon, generalni tajnik laburistične stranke Morgan Phillips, bivši predsednik stranke Watson, član izvršnega odbora laburistične stranke Harry Earnshaw, večje število članov britanskega parlamenta, znani angleški javni delavec Zilliacus kakor tudi predsednik in generalni tajnik angleške nogometne zveze in skupina angleških novinarjev ter komentatorjev.

Sestanek Malik-Dulles

New York, 21. nov. (Un. Pr.) Jakob Malik, stalni sovjetski delegat v OZN, je odgovoril na predlog ZDA, da naj se začne pogajanja zaradi sklenitve mirovne pogodbe z Japonsko. Na sestanku s specialnim svetnikom ameriškega ministrstva za zunanje zadeve Dullesom je Malik zahteval nekaj pojasnil o ameriških predlogih. Dulles je odgovoril, da bo v najkrajšem času dobil zahtevane odgovore.

Sporazum o plovi v vodovju Antarktike

London, 21. nov. (Reuter). Med Britanijo, Argentino in republiko Čile je bil sklenjen sporazum o ureditvi plovi v vodovju Antarktike, po katerem ne bodo smele bojne ladje pluti južno od 60° širine brez poprejšnjega obveščila pogodbenih držav o gibanju ladij.

Skrb za zdravje otrok je na prvem mestu

Kakor nedavno zborovanje ginekologov, tako je zdaj tudi prvi strokovni sestanek pediatrov iz vse naše države, ki je bil tudi v Zagrebu, potrdil, da je v socialistični Jugoslaviji otroško zdravstvo na prvem mestu. Zdravniki za otroke so na svojem posvetovanju podali 22 temeljnih strokovnih poročil, ki so obravnavala vse načine in vse smeri otroškega zdravstva z upoštevanjem vseh razlik v življenju in razvoju naših mest in vasi.

Prvo poročilo, ki ga je podal šef otroške klinike v Beogradu, prof. dr. Matija Ambrožič, je razložilo, kako vpliva bolezen otrok na delovno sposobnost staršev, v prvi vrsti pa mater, dodatna poročila pa so razmotrivala pravilne načine prehrane dojenčkov ter predšolskih in šolskih otrok. Zelo oazna so bila poročila o preprečevanju raznih nesreč, ki imajo med našimi najmlajšimimnogorožtev. Tako je vodja kirurškega oddelka otroške klinike v Beogradu, prof. dr. Dimitrije Jovičić navedel da so v letošnjem prvem polletju na beograjski kliniki zdravili 6709 poškodovanih otrok in da je bilo med njimi 35% takih, ki so imeli zlome kosti in sklepe. Umrljivost zaradi poškodb je zelo velika. Od 1132 poškodovanih otrok jih je umrlo 72 ali 6,7%, medtem ko je bila umrljivost

od boleznih samo 1,2%. Pri umrljivosti zaradi poškodb so na prvem mestu opekline. Beograjska otroška klinika je kot prva uredila kirurški oddelke in na posvetovanju v Zagrebu je bilo priporočeno, naj bi se taki oddelki ustanovili tudi pri drugih otroških klinikah, najprej pa v Zagrebu in Ljubljani. Statistični podatki o poškodbah otrok so izkazali veliko število nesreč, ki se dogajajo v raznih otroških ustanovah. Tudi revmatizem otrokom ne prizanaša. O tem sta poročala iz Hrvaške docent dr. Mirko Knežević, iz Slovenije pa dr. Marij Avčini, Pediatři so potrdili velike uspehe pri pobljanju jetika, ki je, kakor so poudarjali že na prvem kongresu higienikov v Opatiji, v naši državi od nekdanjih prvih mest po umrljivosti prišla na trinajsto mesto. Ugotovitve zdravnikov za otroke so dalec presegle okvir strokovnega posvetovanja ter dajejo dragoceno gradivo in najkoristnejše pobude vsej zdravstveni službi v naši državi, pri kateri je najvažnejši pogoj uspeha dvig zdravstvene prosvete in sodelovanje vseh oblasti, vseh organizacij in vsega ljudstva.

Maribor je dobil sedem rajonov

Izšel je ukaz Prezidija Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije, ki določa ustanovitve 7 ljudskih odborov na področju mesta Maribor. Na levem bregu je ustanovljen Kamniški, Koldovski in Meljski rajon, na desnem bregu pa Studenski, Taborski, Podbreški in Tezenski rajon. Okraju Maribor okoliča pa so priključeni Zirkovci, Volitve v rajonske ljudske odbore v Mariboru bodo po vsej verjetnosti skupno z volitvami v mestni ljudski odbor v januarju 1951.

Ta način razdelitve, kakor ga določa ukaz Prezidija, je zelo ugoden, ker bodo rajonski ljudski odbori po številu prebivalcev in možnosti razvoja v prihodnosti toliko močni pa tudi blizu ljudem, da bodo svoje področje lahko v celoti obvladali. Organizacija manjših ljudskih odborov omogoča opravljanje funkcij državne uprave z neprimeroma manjšim aparatom in manjšim številom plačenih članov rajonskega izvršnega odbora, kakor pa bi bilo to v primeru, če bi organizirali samo tri rajonske ljudske odbore. Število uslužbencev na vseh 7 rajonskih ljudskih odborih, ki jih določa ukaz, bo znašalo največ 80, medtem ko bi jih bilo za tri rajonske ljudske odbore potrebno po podrobnih analizah vsaj 147. Iz tega izhaja, da bo vrsta našeg državne uprave prenešana na voljene odbornike rajonskega

odborna, pri katerih se bodo ustanovili številni sveti državljani. V delu rajonskih ljudskih odborov pa bo potrebna vsakodnevna budnost, da se ne bi zmanjševala njihova pristojnost. — Osnovna načela prenašanja funkcij na državljane se bodo torej s tako upravnim razdelitvijo uresničila. Stremeti moramo le, da bodo taki rajonski ljudski odbori v resnici dobili svoj pomen in da se ne bodo v odnosu do mestnega ljudskega odbora spremenile le v administrativne izvrševalce. Potrebna bo vsakodnevna borba političnih organizacij, da s pritegovanjem širokega kroga volivcev učvrstijo zlasti terenske odborniške svete. Ti sveti se bodo osnovali za posamezne panoge gospodarske in državne dejavnosti. Ze v tem trenutku bi mogli rajonski ljudski odbori prevzeti celotno mestno obrtno dejavnost, manjša gostišča in podobno, s katerimi bi gospodarili in skrbeli za njihov razvoj. Tako bi dobili svojo gospodarsko podlago. Predeli, ki so bili v tem primeru zapostavljeni, n. pr. rajon Tezno, bodo do bili interes za pospeševanje obrti in trgovine. Rajonski ljudski odbori bodo prevzeli tudi gospodarjenje nad stanovanjskimi zgradbami državne imovine, ki jih je v Mariboru, mimogrede povedati, 1.200 in ki so bile marsikje zaradi centralizma zanemarjene, ki—

Naši stiki z napredno mladino drugih držav

Mladina iz tujine, ki je letos sodelovala pri graditvi študentskega mesta v Zagrebu, je okrepila zveze naše mladine z napredno mladino drugih držav. V Franciji so bivši brigadniki v Jugoslaviji ustanovili svojo organizacijo. V Avstriji je osnovana mladinska sekcija pri Društvu za kulturno sodelovanje Avstrije in Jugoslavije, v Angliji pa so vsi dijaki, ki so obiskali našo državo, zelo aktivni člani Društva Anglija-Jugoslavija. Tudi v Rimu in v Milanu so organizacije italijanske mladine, ki so v stalnih stikih z oblastnim komitejem Ljudske mladine na Reki.

Centralni komite Ljudske mladine Jugoslavije dobiva pisma od članov amprelnih mladinskih organizacij iz raznih držav, ki želijo, da bi se stiki z mladino Jugoslavije še poglobili. Tudi naša mladina sama skrbi za tesnejše kulturne, znanstvene in druge stike z mladino tujih držav. Tako je bil predstavniki centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije na kongresu Nacionalne unije študentov Anglije in Severne Irske, na Holandskem je bila večja skupina naših študentov, da vrne obisk holandskim študentom, skupina študentov iz Zagreba pa je v avstrijskih študentih potovala po Italiji in pozneje ostala več dni na Dunaju kot gost avstrijske študentske organizacije.

V prihodnjih dneh se bo delegat naše študentske mladinske organizacije odzval povabilu švedskih študentov. Ljudska mladina Jugoslavije je povabljena tudi na izredno zborovanje Mednarodne študentske službe, ki bo prihodnji mesec v Zenevi. Na tem zborovanju bodo razpravljali o ustanovitvi sklada za podpiranje potujočih študentov. Na zborovanje so povabljeni predstavniki študentskih organizacij iz 25 držav. Organizacija Mednarodna študentska služba se zelo zanima za našo državo in je nedavno poslala 70 kg farmacevtskih proizvodov kot darilo naši mladinski organizaciji.

Pogozdovanje na Hrvaškem

Doslej o v LR Hrvaški pogozdili nad 70.000 ha zemlje, do konca leta pa nameravajo pogozditi še 15.000 ha, zboljšali pa so 100.000 ha gozdne površine. K tako velikim uspehom so precej pripomogli frontovci, a tudi dobra organizacija dela in urejanje drevesnic ki so skoraj v vsakem okraju. V Ludbregu in Krapini so že izpolnili letni plan pogozdovanja, v Liki in Gorskem Kotarju pa morajo s pogozdovanjem pohiteti, da jih ne prehitit sneg. M. B.

Moša Pijade: Izbrani govori in članki

Cankarjeva založba je te dni na 440 straneh izdala izbor govorov in člankov Moše Pijade, enega najvidnejših sodelavcev marsala Tita, podpredsednika Prezidija Ljudske skupščine FLRJ. Govori in članki pripadajo obdobju narodnoosvobodilne borbe, pa tudi povojnem času (1941-1947). Izpušteni so tisti govori in članki, ki obravnavajo iste teme ali pa so imeli svojo vrednost samo za čas, ko so bili objavljeni.

Avtor pravi v uvodni opombi: »Poleg tega tudi ni namen te knjige, da bi bila zbirka vseh mojih govorov in člankov. Taka zbirka bi bila sploh nepotrebna in neupravičena. Samo ob zelo strogi izbiri knjiga lahko koristi bralec kot pomoč za boljše spoznavanje dogodkov in razvoja naše nove države. To je bilo merilo pri izbiri del za to knjigo.« Nekateri članki in govori iz vojnega obdobja niso prišli v knjigo, ker jih avtor ni ohranil ali pa jih ni mogel najti. V zbirko so sprejeti tudi nekateri uradni predpisi ali poročila, ki jih je napisal avtor. Prav tako ni nekaterih dokumentov iz graditve ljudske oblasti, ki bi bravce zanimali, a jih avtor ni mogel najti.

Knjiga je po snovi razdeljena v štiri dele: 1. Graditve ljudske oblasti in nove ustavne ureditve, 2. Nova Jugoslavija, 3. Iz zunanje politike, in 4. Govori in izjave na Pariški mirovni konferenci. Na koncu so dodane pojasnjevalne opombe. »Izbrani govori in članki Moše Pijade pomenijo lep prispevek k naši politični književnosti in k študiju naše najnovije zgodovine sploh. Kot dokumentacija za vedno razgibanega časa tehtno izražajo vsebino nashi nedavnih dni, to je, kažejo naše narode sredi revolucije in po njeni zmagi. Namen izdaje te knjige pa je najbolje izrazil pisec sam z besedami, da bodi knjiga bravcu v pomoč za boljše spoznavanje dogodkov in razvoja naše nove države.

ja, v kateri je bil tudi Lojze Ufe, načelnik Instituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, se je pri zbiranju spretno poslužila podatkov tudi spomin generala Maistra, »Pripomb k naši prevratni dobi Albin Prepeluha, ki so izhajala v »Sodobnost«, arhiva nekdanje dravske divizijske oblasti ter mnogih drugih raztresenih spisov in zapiskov. To ni bilo lahko delo, pripomoglo pa je, da je dobil pregled koroških vojnih akcij tudi politično sliko svoje dobe.

Naj bo za primer navedenih samo nekaj doslej prikritih podatkov, ki so neogibno potrebni za razumevanje vzrokov in potokev vseh akcij na Koroškem po prvi svetovni vojni. Ko so v zadnjih tednih Avstro-ogrski monarhije iz Ljubljane ustanovljali narodne svete ali odseke za posamezne slovenske pokrajine, se ni nihče brigal za ustanovitve izvršilne oblasti in za organizacije obozročne sile, ker so na vse gledali z ljubljanske perspektive in se tudi niso spomnili, da bi med slovenskimi oficirji poiskali narodno zavodne in odločne voditelje vojnih akcij. Da pa so bili med oficirji taki ljudje, imamo dokaz v Mariboru, kjer je nekdanji major in poznejši general Rudolf Maister organiziral prvo slovensko vojaško enoto ter rešil Maribor in del Stajerske, čeprav so mu pri tem v Ljubljani delali velike ovire. Ko se je vlada v Ljubljani spomnila na vojaško organizacijo, je bila ustanovljena tako imenovana »Komanda II. vojneja okrožja«, podržena neposredno slovenski vladi, posredno pa najvišji vojaški organizaciji zagrebškega »Narodnega veča«. Ki je te komandi določilo tudi poveljnika, General Krsta Smiljančič

prisel v Ljubljano 23. decembra 1918 kot šef srbske vojne misije, dravska divizijska oblast pa je bila ustanovljena šele 1. februarja 1919, a je ljubljanska vlada tudi še pozneje po svoje razpolagala s tisočimi vojaškimi oddelki, ki še niso bili reorganizirani. Srbsko vrhovno vojaško poveljstvo je dobro vedelo, da nasproti Avstriji še ni demarkacijske črte, a je vendar šele 2. januarja 1919 zahtevalo od ljubljanske vlade, naj tako črto predlaga. Srbsko vrhovno poveljstvo je tudi že 25. decembra 1918 dobilo od poveljstva zavezniških armad obvestilo, da praktično ni priznana »jugoslovanska vojska«, ki je bila organizirana od »Narodnega veča« v Zagrebu ali pa od vlade v Ljubljani.

Te važne ugotovitve potrjujejo, da vlada v Ljubljani ni imela pravega razumevanja za koroške vojaške akcije, da ni dala prave podpore postrvovalnim prostovoljnim koroškim borcem in da nosi vso zgodovinsko odgovornost za ponesrečeno ofenzivo 29. aprila 1919. V brošuri je naglašeno, da je bila ta ofenziva sklenjena brez sporazuma s poveljstvom dravske divizijske oblasti in da se to počete ljubljanske vlade lahko imenuje avantura. Brošura daje zašluseno čast in priznanje Malgaju in drugim dragocnim žrtvam ponesrečene ofenzive, prav tako pa omenja tudi velike sposobnosti majorja Lavriča, kapetana Martinčiča in drugih. Posebno poglavje brošure je posvečeno zmagoviti koroški ofenzivi

dravske divizijske oblasti, ki se je začela 28. maja 1919.

S temi ugotovitvami je razjasnjena vsa tragika bojev za Slovensko Koroško od novembra 1918 do konca maja 1919 in tudi vsa odgovornost slovenske vlade, ki je bila sestavljena po ključu treh strank ter ni nicesar storila, da bi jo narod priznal, ali ji vsaj razložil svoje želje. V uvodu brošure je tudi dobro povedano, zakaj se je v stari Jugoslaviji tako malo pisalo o koroških vojnih akcijah leta 1918-19. Vse, kar se je pisalo, je bilo samo prekanje političnih strank ter opravičevanje nekaterih vodilnih osebnosti. Malo se je pisalo tudi zato, ker so bile v nekdanji Jugoslaviji na oblasti družbene in politične sile, katerim je bilo to poglavje slovenske zgodovine neljubno, in ker bi resnične zgodovinske slike popolnoma razkrinkale njihovo nesposobnost ter politično nezrelost v odločilnih dneh po prvi svetovni vojni. Vso borbo za osvoboditev Maribora in Slovenske Koroške so prikrivali in omalovaževali, ker so se v tej borbi izkazali ljudje, ki so videli pred seboj pravo pot, in ker so vse te borbe tudi dokazale, da bi bilo pod praviimi in sposobnim vodstvom na voljo dovolj moči za osvoboditev naše Koroške. V uvodu je izraženo pričakovanje, da se bodo marsikateri podatki s časom še izpolnili, zakaj vsi pregled je bil sestavljen po podatkih, ki so bili prav sedaj razpoložljivi.

• O tem je pisal »Slov. poročevalec« 6. oktobra letos v članku »Fran Malgaj in prva koroška ofenziva«.

Mladinski zbor Slovenske Filharmonije pod vodstvom Avgusta Suligaja bo na Novinarskem koncertu v ponedeljek 27. novembra zapel narodne: Lepo moje ravno polje, Bolen mi leži, Plovi, plovi, (v priredbi Rada Simončiča); 'N mau čez izaro, Drelniško Zbadiljivo (v priredbi Emila Adamiča); Pojdem u Rute (v priredbi Matije Tomca).

Nekaj o delu splošnih kmetijskih zadrug v slovenjgraškem okraju

Prvi pogoj za vsestranski napredek vsake zadruge je razgiban odmor. V večini kmetijskih zadrug slovenjgraškega okraja po obdobju delovanja, da se ne izplača hoditi na seja, češ da v trgovini tako ni blaga. Premalo pa mislijo na to, da je pravi smisel teh zadrug uveljavljanje v kmetijski proizvodnji s čimer zadruge lahko tudi na najprimernejši način pridejo do obratnih sredstev. V tem pogledu je lahko za primer zadruge v Prevaljah, ki je dobila v svojo upravo posestvo, na katerem pripravila obsežno sadno drevnico. Predsednik zadruge Karel Dobrišek, ki ima že dolgoletne izkušnje v zadrugstvu, meni, da bo morala zadruge veliko večjo pozornost posvetiti tudi dvigu živinoreje, s tem v skladu pa v višinskih legah znižati razdobljeno kmečko proizvodnjo živil, ki kmeta prevé stane. Na njegov predlog so na zadnji zadrugi konferenci vsi predstavniki kmetijskih zadrug sprejeli tudi sklep, da bodo posadili čim več vrh za pletarske izdelke. Kmetijska zadruge Prevalje ima namreč še sedaj močno kosarsko in pletarsko obrt, zdaj pa bodo začeli izdelovati tudi škatle.

Kmetijska zadruge Vuhred kaže po polletni bilanci 308.000 din izgube. To pa ni nič čudnega. Obvezne oddaje lesa ni v redu izpolnjevala, njen uslužbenec pa je skrbel, da je bilo zavo v njegov lastni prid toliko več zamenjav, seveda na račun zadruge. Tudi v zadrugi gostinji je kontrola ugotovila velike nerednosti, predvsem po primanjkljaju 3000 litrov pijače in 200.000 din izgube. Edino kovačska delavnica je aktivna v tej zadrugi. Področje kmetijske tehnologije Crna je zelo obsežno in hribovito, ponekod pa močno skalnato. Zato je tu glavna panoga poleg lesnega gospodarstva živiloreja in ovčereja. Toda tukaj, kakor tudi po ostalih živinorejskih predelih slovenjgraškega okraja je vedno manj dobre plemenske živine, predvsem pa je malo mlekaric. Zato bi morale kmetijske zadruge resno razmisljati, kako odpraviti to pomanjkljivost. Kako resno je stanje v tem pogledu, nam kaže med drugim dejstvo, da je bilo pripravnih na zadnji plemenski sejem v Slovenji Gradec le nekaj bikov, pa še za te ni bilo kupcev. Pri licenciranju v Guštanj, Koprivni in drugod pa je bilo še manjše zanimanje za priznavanje merjasev kakor za bikce. Najhuje krizo v tem pogledu bo rešilo državno posestvo Marenberg, ki bo oddalo kmetijski zadrugi v Vuzenico in ostalim kar šest lepih mladih plemenjakov.

V kmetijski zadrugi Vuzenica se je položaj obrnil precej na bolje, odkar imajo novega predsednika Franca Jamška. V lesnem odseku te zadruge je najbolj kritičen izvoz, ki je ob tem slabem vremenu še posebno zašepal. Izpolnil so le 68% letnega plana izvoza lesa iz gozdov, posekanega pa je 82% lesa, dolocenelega v letošnjem planu. Med stalnimi gozdni delavci imajo prav pridne sekače in spravila. Če pa tudi žagarji ne zaostajajo. Zato so pred kratkim proglasili devet udarnikov. Ta častni naziv sta prejela brata Franc Ajtnik in Kristjā Ajtnik. V živinoreji, uvažajo molzno kontrolo na vsem področju zadruge, prav tako pa tudi rodovniške knjige. Tudi sadjarstvo jim ni deveta brigada. Zadržne neurje je povzročilo na starem in mlademu drevju ogromno škodo, ki se bo poznala še nekaj let. Velike vrve so se kar odklale od debel in na mnoge sadovnjake je danes žalosten pogled, kajti vsako drevo ima rano. Za borbo proti kaparju so že pripravili potrebno škropivo in začeljo škropiti. Zadruga je skrbel tudi za redno setev in spravilo pridelkov. Pri tem je tudi tretji članom prislokočila na pomoč. Pri odkupu je zadruge zelo aktivna. Odkupila je že pet vagonov krompirja, nad 10.000 kg sadja, veliko gob, orohov in zdravih želišč. Zadnje mesece je imela pri odkupu redno nad 300.000 din prometa. Zadruga je dosegla pri obveznem odkupu odkupila 98% žita, skoraj vse krompir in 75% maščob. Vse delo opravlja poslovovalnica Marija z enim učencem. Medtem ko je bila zadruge lani pasivna, so letos vsi njeni odseki aktivni.

Ljudski inšpektorji iz Kovačič so preprečili likvidacijo zadruge

Pred dnevi je skupina ljudskih inšpektorjev iz Kovačič v ljubotemskem okraju pregledala delo odbora kmetijske delovne zadruge Tomaž in ugotovila več nepravilnosti, ki so do kazale, da je upravni odbor delal vse drugo kot pa to, da bi zadrugo utrdil in okrepil. Tako je upravni odbor zadruge dovolil zadrugi Gabrijele Brunovi, da je postal nezadrugi član in mu je na tej podlagi dodelil 450 litrov vina, kot vrtnice lanskega pridelka. Letos pa je ta nezadrugi član sam obral vlograd, ki ga je lani priključil k zadrugi. Upravni odbor je tudi dovolil, da so razpustili zadrugi hlev s konji z izgovorom, da ni krme. Govejca živina pa je v veliki večini samo pri bivših velikih kmetih, ki mleka ne odvajajo v zadrugo. Poleg tega so uvažali bivši kmetije še več privilegijev. Tako so lahko tudi nekontrolirano sekali drva in podobno. Ljudskim inšpektorjem ni ostal prikriti niti saboterski odnos do proizvodnih nalog za bodoče leto. Ozimnine so posejali šele polovico, poleg tega pa so pustili neobdelane 4 ha orne zemlje. Tudi za zadrugne vinograde se niso prav zanimali, saj je bil pridelček v teh vedno manjši in slabši. Do konca oktobra še niso zmlatili rži in tako ni čudno, da jo je zadrugi Jože Stuhar neznalesno polagal živini. Pri pregledu pa so ljudski inšpektorji naleteli na velik odpor članov upravnega odbora zadruge, ki jim je doslej uspelo varovati poštno zadrugščino in ljudsko oblast.

Za vse navedene nepravilnosti, ki so vodile zadrugo v likvidacijo, od privilegiranja bivših velikih kmetov pa do saboterskega odnosa do zadruge in poglodalne, da zaradi teh zadruga ni mogla izpolniti svojih obveznosti do države, so ljudski inšpektorji predali člane upravnega odbora kmetijske delovne zadruge Tomaž zato odgovornim forumom, ki bodo omogočili nadaljevanje takšnega dela.

O vžigalcah pa ne črne nihče niti besedice

Se pred letom dni je krožila po Ljubljani anekdota o tem, da izvažamo vžigalce v Ameriko. Američani namreč niso zelo radi stavilo in tako si je pač neki hudomušni izmislil, da jim pridejo v ta namen naše vžigalice kakor nainšt. Ne vžigala, ne vžigalci? Tako, so govorili, izvažajo ti črni ljudje naše železne vžigalice brez kapljice, dejansko pa je bilo s tem že takrat našeto vprašanje kakovosti teh izdelkov. Danes ugotovimo lahko samo to, da vžigalice niso kaj prida boljše in da bi morale posojiti tovarne vžigalice tej stvari vsi strah. Mnogo huje je, kar sem doživela v dni. V Skatlici, ki sem jo kupila v neki trafiki za Beogradom, sem našla namesto 40 ali 45 vžigalic, kolikor bi jih menda moralo biti, točno samo deset. Ostalih sedemdeset je bilo brez kapljice, torej šibici v pravem pomenu te besede. Pod pogojem, da mi nobena preostala sedemdeset ne odpove, me stane torej ena vžigalica skoraj 12 par. — Da manjkajo v skatlicah vžigalice, opažamo najst. Od tega sta bili dve brez kapljice, pa se mi to še ni pripetilo. Kje je krivda za tako nekulturen odnos do potrošnika? Ne dolžim nikogar, ker tega ne vem, želim pa, da bi te vrstice prečital tudi krivec (ali, če jih je več, krivci), ki naj poskusi, da prenehajo takšne, milo povedano, neokusne šale.

VAŽNO OBVESTILO LOVCEM!

Lovska zadruge v Ljubljani sporoča vsem lovcem in lovskim družinam, da bo za pretežno večino vrst kož zverjedi in divjadi cena v lovni sezoni 1950-51 znatno zvišana. Lovske družine oziroma lovci si bodo za oddane kože lahko nabavili tudi razno lovsko opremo po ugodnih cenah (gojzice, usnjene podplate in gorale usnje, gumijaste podplate dobre kvalitete, hlačevine, velvetov, barhent in flanelo, nogavice, dokolenke in neitilke). Lovske družine naj javijo Lovski zadrugi v Ljubljani, katero blago želijo. Vso uplenjeno kožuhovino morajo lovske družine poslati Lovski zadrugi skupno. Lovska zadruge bo poslala na sedeže lovskih podvez strokovnjake prevzemalce, ki bodo dolocene dne prevzeli vso kožuhovino okoliša lovskih podvez. Lovske podvezce pa morajo zbiranje kožuhovine oziroma donos brezhibno organizirati. Ker bodo cene v veliki meri odvisne od kvalitete kožuhovine, naj lovci posreduje vso pozornost pravilnemu odiranju in konzerviranju kož.

NAROCNIKE,

ki nimajo poravnane naročilne za tekoči mesec, opozarjamo, naj takoj nakazujejo najmanj tromesečno naročnino, sicer jim dnevnika od 1. decembra dalje ne bomo mogli poslati.

DNEVNE VESTI

KOLENDAR
22. decembra: Cecilija.
23. decembra: Klemen.
SPOMINSKI DNEVI
22. XI. 1867. — Rojen voditelj tiroških upornikov Andrej Hofer.
22. XI. 1848. — Prvi izredni občni zbor Slovenskega društva v Ljubljani.
22. XI. 1916. — Umrl ameriški pisatelj Jack London.
DEZURNA LEKARNA
Centralna lekarna Tromostje, Trg Franca Prešerna 5.
V Četrtek, 23. nov. 1950 bo ob 19. v Domu skladovca na Miklošičevi cesti redni letni občni zbor SD Krim.
— Vabljeni: 2832-n
Kemijsko-prirodoslovcil Sedanek L.S.M.
bo v četrtek, 23. nov. ob 19.30 v realki v Vegovi ul. (pred. 9). 2831-n
Vse bralce Delavske knjižnice, Preternova 42, obveščamo, da bo knjižnica izposlovala knjige do dokončne oivortne knjižnice ob ponedeljkih, sredah in petkih od 12. do 19. s poslovanjem priloženo v petek. 24. nov. Vhod v knjižnico je na oglu Prešernove (bivše Kleinsveve) in Gosposvetske ceste. 2837-n
Putnik v Ljubljani organizira v soboto, 23. novembra dvodnevni izlet v sv. Niloj in Portorož. Odhod iz Ljubljane ob 6. jutraj. Izkoristite lepe jesenske dni in posetite priljubljena letovišča na obali Jadranskega morja. Prijave sprejema postovalnica Putnik v Ljubljani. 2836-n
GLEDALIŠČE
DRAMA LJUBLJANA
Cetrek, 23. nov. ob 20.: Garcia Lorca: Tom Bernarde. Albe. Red E.
Petek, 24. nov. ob 20.: Puocova: Operacija. Zaklj. predstava za LSM, MVŠ in TVS. (Stojšiča v prodaji pri gledališki blagajni).
Sobota, 25. nov. ob 20.: Molière: Ljudomrznik. Red dramski G.
OPERA LJUBLJANA
Cetrek, 23. nov. ob 20.: Wolf-Ferrari: Zvezdave ženske. Zaklj. predstava za LMS.

PREDAVANJA

Centralna ljudska univerza — Jezik. tečaj obvešč. da bo predavanje nemščine v četrtek in v petek ob 19.
Člane Kluba kulturnih in znanstvenih delavcev obveščamo, da bo v četrtek, 23. nov. v Klubu govoril prof. Boris Orel: O etnografskih raziskovanjih v Istri in na Dolenskem. Predavanje bodo spremljale skopične slike. 2830-n
RADIO
SPORED ZA CETRIK
Poročila ob 5.15, 6.00, 12.30, 15.00, 19.30, 22.00 in 23.55. — 5.00 Jutranji pozdrav; 5.25 Veseli napravi; 5.50 Jutranja telovadba; 6.10—7.00 Slovenska narodna in umetna glasba. 12.00 Laha orkestralna glasba; 12.40 Zabavna glasba in objave; 13.00 Univ. prof. dr. Bogo Grafenauer: Naselitev Slovanov v vzhodnih Alpah; 13.20 Popularen opoldanski koncert; 14.00 Claude Debussy: Sonata za violino in klavir, Gaspar Cassado: Klavirski trio; 14.30 Ob izidu 22. letnika Glasborskega vestnika; 14.40 Iz Lehajevih operet; 15.10—15.30 Naši pevci pojo narodne pesmi; 18.00 Od predkavlice do danes (ciklus samospevov); sodelujeta basist Franjo Sifer-Navigin in pianist Janko Ravnik. 18.20 Pogovor s pionirji; 18.40 Cenda Sedlbauer: Spomini na Emila Adamiča; 19.00 Nemška komična opera; 19.45 Zabavna glasba in objave; 20.00 Plezanje v avstralskih gorah; 20.15 Koncert po željah; 20.50 Jezikovni pogovori; 21.00 Pisan večerni spored; 22.15 Kaj bo jutri na sporedu; 23.30 Nočni koncert (Antonin Dvořak: Slovanska rapsodija; Nikolaj Rimski-Korsakov: Seherzjada; Vitezslav Novak: Slovaska sulta); 24.00 Glasbena migrira; 24.15 Oddaja v italijanskini; 24.46 Zaključek oddaje.

KINO

LJUBLJANA — UNION: angleški film »Božične pustolovščine«. Bos. mes. št. 3. Fiziokultura in Sport 5. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. — MOSKVA: premiera ameriškega filma »Zmajev se-mena«. Hrvaški pregled 8. Predstave ob 18.15, 19.15 in 21. — SLOVA: ameriški film »Zapeljivka iz Novega Orleansa«. Makedonski mes. 18. Predstave ob 18.15, 18.15 in 20.15. — TRIGLAV: avstrijski film »Dolga pote, hrvaški pregled 4. Predstavi ob 18. in 20. — SSKA: ameriški film »Noč v Casablanca«. Mak. mes. 1. Predstavi ob 18. in 20. — LITOSTROJ: ameriški film »Zgubljeni dnevi, srb. meseniški film. Predstava ob 20.
Jabotka bodo delile navedene poslovalnice: Florjanska 22, Frančiškanska 10, Galjevska 8a, Kongresni trg 2, Karlovska 19, Miklošičeva 34, Resljeva 3, Turška 38, Vodnikov trg 2 in 5, Celovška 52 in 144, Medvedova 38, St. Vid 20, St. Prisojci 17, Einspelerjeva 20, Turjeva 22, Prisojci 17, Zaloška 22, Smartinska 10 in 107, Lititska 37, Beženskovna 22, Turška 31, Gregorčičeva 15, Tržaška 46, Rožna dolina cesta V/26, Opekarska 31, Viska 23, Gajeva 5, poslovalnice v Polju, Zalog, Sreberje in poslovalnice Sadije-zelenjava na trgu.
OBVESTILA
VSEM LASTNIKOM IN KORISTNIKOM GRADBENIH STROJEV NA TERITORIJI LRS
V Ur. listu FLRJ št. 62-80 je objavljena Odločba o reviziji registracije gradbenih strojev. Po tej odločbi in dodatnih navodilih so dolžni lastniki in koristniki gradbenih strojev predložiti Ministrstvu za gradnje LRS prijavo gradbenih strojev na predpisnem obrazcu R-R. Prijavo morajo dati predložiti vsi drž. uradi, podjetja, zavodi, organizacije in državljani, čigar last je gradbeni stroj, tedaj pripada njihovim osnovnim sredstvom, ali pa ga ta stroj samo zgornje komisije. Za

Nova sežina Kolarčeve ljudske univerze v Beogradu

S predavanjem predsednika Srbske akademije znanosti dr. Aleksandra Beliča o temi »Jezik in mišljenje« je Kolarčeva ljudska univerza začela novo sezono svojega rednega dela. Letošnji njen spored presega sporede prejšnjih let in vsa predavanja bodo pozneje izšla v publikacijah Kolarčeve ljudske univerze. Priredili bodo tudi več jezikovnih in strokovnih tečajev.

Ljudska univerza v Novem mestu je dobro začela

V okviru tekmovanja za počastitev desete obletnice ustanovitve OF so pri ljudski univerzi v Novem mestu sklenili, da bodo priredili v tem času najmanj 28 predavanj. Svojo obveznost so z uspehom začeli izpolnjevati. Vsako drugo sredo zvečer je v Domu ljudske prosvete dobro pripravljeno predavanje, pri katerem je vsak obisk zelo dober. Doslej so bila predavanja o Kolarčevi, o atomski energiji in predavanju: Vode nam bodo pokorne. Za predavanja ljudske univerze je med prebivalci velika zanimanja. Na vsakem izmed dosedanjih predavanj je bila udeležba 350 do 400 ljudi. Vsa predavanja ljudske univerze bodo tudi po večjih krajih na podeželju. (r)

Od kritike naj odpade vse, kar ni resno in vredno pretresanja

Nesteti kritični članki v našem časopisu dokazujejo, da se delovni ljudje zavedajo, da je le z njihovim neposrednim sodelovanjem mogoče uspešno odpravljati različne napake. Pri tem pa je treba posebej naglasiti, da je ta kritika uspešna le, če je tudi resnična in dovolj resna. 11. t. m. je bil v Slovenskem poročevalcu objavljen članek »Kaj dela rajnska stanovniška komisija«, v katerem pisec omenja, da na Vidovdanci čisti cesti 22 stanujejo 4 osebe v 9 stanovniških prostorih, medtem ko stanuje v isti hiši v enosobnem stanovanju Rudolf Samsa s svojo družino, katero pa lastnica stavbe Fani Stritarjeva na različne načine zapostavlja in ji kaže svoje sovražno razpoloženje z raznimi dejanji.

Urad za priitobe in predloge Komisije državne kontrole LRS je preveril navedbe v članku ter ugotovil, da na Vidovdanci cesti 2 v 9 stanovniških prostorih prebivajo res 4 ljudje in sicer zobozdravniki dr. Kambič in dr. Čakalnik, ordinacija, prostor za laboratorij, kuhinjo, delovno sobo in spalnico. Od tega stanovniškega prostora bi lahko izključili le delovno sobo, ostali prostori pa so mu potrebni. Lastnica stavbe Fani Stritarjeva ima dve sobi, v manjši spi njena nečakinja, v večji pa ima svojo spalnico. Kontrolni organi so predlagali uresnitve tega stanovanja za eno sobo. Pri vsem tem pa je imela Stritarjeva tudi v Polhovem gradu v svoji hiši dvo-sobno stanovanje, kjer je prebivala ob časa do časa. Ker po zakonu o stanovniških prostorih nihče ne more imeti dveh stanovanj, so kontrolni organi predlagali, da se Stritarjevi odvzame stanovanje v Polhovem gradu, za izigravanje stanovniškega zakona pa bo kaznovana z občutno globo.

Uslužbenec gradbenega podjetja »Konstruktor« v Zenici pred sodiščem zaradi preneverbe živil

Pred okrajnim sodiščem v Zenici se bo moral zagovarjati pomočnik direktorja gradbenega podjetja »Konstruktor« Jovo Vuleta skupaj z upravnikom železnice delavskega preskrbe Željak s Vojkovičem. Vojkovič je bil v službi uslužbenec zaradi tega, ker je v dveh letih ponovil nad pol milijona dinarjev na ta način, da je zavrnil kmečke zadruge in zasebnike, od njih pobiral zavarovalnino, sklenjenih zavarovalnih pogojev pa ni vpisoval. Zato je bil zaradi tega izredno pravičen zaradi tega, ker je na ta način izpodbijal zaupanje v državno zavarovalno ustanovo.

ZAHVALE

Ob izgubi naše ljubljene žene, matere, stare mame in sestre MARIE KOZARJ. PUCEL, se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih dneh stali ob strani. Posebno zahvalo smo dolžni zdravniku dr. Oražuhu za njegov trud. Prav tako se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so s spremili k pogrebu. — Zaljubljeni mož, moj otroci Jernej, Stefan, Minka, Helena, Franca, Angelca in Anica, brat France, sestra Francka in Ivanka, svačinca Marjeta, snahi, zetje in vnuki. — Hrovačica, Breg, Ljubljana, Respeš, Slov. Javornik, Beč, Zvečevca, 18. nov. 1950. Vsem, ki ste namredu atku lajšali zadnje trpljenje, ga spremili na poslednji poti, se poslovlili od njega s njemu tako drago pesmijo in mu pokrili zadnje bivašče z venc in cvetjem, se najskrbneje zahvaljujemo. Posebno pa se zahvaljujemo vsem, ki ste nam ob težki izgubi stali ob strani in nam tako velično na kakršni koli način pomagali. — Triljerjevi. 3944-I
Vsem, ki ste našega ljubljeneega ENCELBERGA GOSTIČA spremili na zadnji poti in darovali cvetje, srčna hvaležnica — Zaljubljeni mož, sestra in vnuki. — Ob težki izgubi našega ljubljeneega sinca IVANČKA KLEINERČERJA se pričrno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili v njegov zadnji dom. Posebno zahvalo darovalcem vencov in cvetja, učencem II. razreda, upravitelju šole, učiteljicam in župniku. — Zaljubljeni oče in mamica, sestrice in ostalo sorodstvo. 3945-I

O uspehih in težavah pri delu SKUD Dušan Jereb v Novem mestu

Odkar je bilo pred dvema leti v Novem mestu ustanovljeno sindikalno umetniško društvo Dušan Jereb, se je kulturno umetniška delavnost v okraju znatno dvignila. Nastopi in tekmovanja ter prejeta priznanja posebno gledališki družini in orkestru, so najbolj prepričljivi dokaz zato. Vendar je tako izven organizacije kakor tudi znotraj samega društva nekaj senčnih strani, ki jih je treba osvetliti prav zaradi tega, da bi društvo dobilo še več možnosti nadaljnje razvoja.

Glavna ovira za večji razmah kulturno umetniškega delovanja v Novem mestu je pomanjkanje primerne dvorane in drugih potrebnih prostorov. Edina dvorana Doma ljudske prosvete je na razpolago za vse kino prireditve, vse nastope, koncerte, zborovanja, sestanke in tudi za cirkuške predstave. Dvorana je zaradi tega močno preobremenjena in je redno delo katere koli kulturno umetniške organizacije nemogoče. O zidanju nove preprotno dvorane so v Novem mestu že veliko govorili in pisali. V mestu je še pralepa dvorana bivšega sokolskega doma, toda ta mora biti rezervirana za slu-

čajne zabave. Druga negativna stran, ki prav tako vpliva na delo društva, so notranja trenja med člani gledališke družine, katere šteje 42 članov. Na letošnjem občnem zboru so sprejeli sklepe, da se ta trenja odpravijo. Tretja senčna stran društva je premajhen dotok mladega kadra v osnovne sekcije, razen v orkester. Ta je edini, ki se številčno stalno krepi z novimi močmi, ki jih daje glasbena šola v Novem mestu. Člani orkestra so tudi med najbolj disciplinirani. V gledališki družini je šikla stran, da je skoraj brez vsakega mlajšega kadra. Godba na pihala spi naprej in je sklepi lanskega občnega zbora društva niso spravili k življenju. Tudi folklorna skupina s 24 članicami ne dela. Nekoliko boljše je pevski (moški) zbor, ki šteje 12 članov, kateremu pa manjka predvsem rednih vaj, mešani pevski zbor pa kljub prizadevanju pevovodje tv. Kastelnika ne zaživi. Likovni krožek je do danes ostal le na papirju.

Ne glede na vse navedene objektivne in subjektivne težave pa je društvo Dušan Jereb doseglo v pretekli sezoni zadovoljive uspehe in ima za letošnjo sezono pred seboj lep plan dela. Gledališka družina je imela lani 4 premiere s 44 predstavami, za letošnjo sezono pa ima plan 6 premier z 48 predstavami od teh do 10. obletnice OF 4 premiere z 32 predstavami. Izdaja svoj gledališki list, v letošnji zimi namerava prirediti tečaj za šminkevanje in izdelavo lasulj ter mask. Orkester je imel lani dva samostojna koncerta, vseh nastopov pa 20. Za letošnjo sezono pripravljajo 4 samostojne koncerte. Pevski zbor je imel 4 pevске koncerte, vseh nastopov pa 34. Skupno z orkestrom se je udeležil turneje na gradbišči Ceste bratstva in enotnosti. Zelo lep napredek kaže knjižnica, saj se je število prečitanih knjig v pretekli sezoni dvignilo za 105% in je povpraševanje po knjigah iz dneva v dan večje. Boleča stran knjižnice so prostori.

Z izvedbo programa za letošnjo sezono predvsem pa z odpravo nekaterih senčnih strani se bo delo SKUD »Dušan Jereb« v Novem mestu še bolj razmahnilo. (r)

Obsodba nepoštenega zavarovalnega nameščena

Beograjsko okrajno sodišče je obsodilo na dosmrtno prisilno delo nameščena zemunske poslovalnice državnega zavarovalnega društva, ki je zaradi tega, ker je v dveh letih ponovil nad pol milijona dinarjev na ta način, da je zavrnil kmečke zadruge in zasebnike, od njih pobiral zavarovalnino, sklenjenih zavarovalnih pogojev pa ni vpisoval. Zato je bil zaradi tega izredno pravičen zaradi tega, ker je na ta način izpodbijal zaupanje v državno zavarovalno ustanovo.

NAVODILO GOSPODARSKEGA SVETA GLEDE DOBAV SUROVIN LOKALNIM PODJETJEM

Na podlagi šeste točke odredbe o sklepanju pogodb na temelju planskih kvot za l. 1951 izdaja Gospodarski svet vlade FLRJ navodilo o cenah, po katerih bodo proizvajalci podjetja dobavljali surovine in pomožni material (material za reprodukcijo) lokalnim proizvodnim podjetjem in na podlagi pogoda za l. 1951. Vsa proizvodna podjetja (v pristojnosti zveznih, republiknih in lokalnih organov) bodo dobavljala v l. 1951 surovine in pomožni material (material za reprodukcijo) lokalnim proizvodnim podjetjem in na podlagi pogoda za l. 1951. Tene morajo biti sprejete tudi v pogodbe, ki se bodo sklepale s podjetji ljudskih odborov na podlagi planskih kvot za l. 1951. 3. Ako podjetja v pristojnosti ljudskih odborov dobavljajo svoje proizvode po državnem planu razdelitve (za zagotovljeno preskrbo, za preskrbo po vezanih cenah itd.), bodo imela na podlagi posebnih pogojev in predpisov, ki jih določa regresa za razliko v cenah surovin in pomožnega materiala, porabljenih v proizvodnji za dobavo po državnem planu razdelitve. 5759-8

NA SIMFONIČNEM KONCERTU v Filharmoniji 12. nov. sem izgubila črne usnjene rokavice. Prosim najditejla, da jih odda v koncertni poslovalnici na Kongresnem trgu. 5755-14

VIŠKOK NAGRADO dam tistemu, ki izsledi moje kolo, odpeljalo v nedeljo zvečer iz mesta. Družina, hvališča na Tržaški cesti. Kolo je svetločrno, barve, znamke »Dirkopp«, tov. št. 710214, tablica 12070. Kolo je opremljeno z električno svetilko spredaj in zadaj in kilometriški števec. Najditej na se javi pri Ivanu Pezdiru, Kozarjeva 19, Tržaška cesta ali LV VIČ.

DVOSEBNO STANOVANJE v Ljubljani zamenjam za enosobno. Ali pa zamenjam dvostanovniško hišo v Ljubljani za dvo- ali enostanovniško kjer-koli. Ponudbe na ogl. odd. pod »Ugodna zamenjava«.

ZAMENJAM dvo- ali trosobno stanovanje v bližini kolodvorov za enosobno s kabinetom v sredini mesta. Ponudbe pisмено na ogl. odd. pod »Centers«.

VOJNI MUZEJ JA zbira orožje in vojaške predmete, uniforme in vojaške risbe, makete in modele, kakor tudi vse ostale predmete, ki se nanašajo na našo in splošno zgodovino od začetka pa do konca leta 1918. Predmeti se odkupujejo ali pa sprejemajo kot darila. Pomagajte pošiljati nam ali pisмено Upravi vojnega muzeja J.A. Beograd, Kalemegdan, telefon 26-440. 5654-5

VELIKO SONČNO SOBO blizu tramvajške postaje zamenjam za enako ali manjšo, po možnosti v centru. Pisemne ponudbe na ogl. odd. pod »Ugodna zamenjava«.

PROFESOR POUČUJE VSE PREDMETE za nižjo in matematično, fiziko, nemščino in latinščino za višjo gimnazijo. Naslov v ogl. odd. 5774-14

KUPIMO s vrljanova predleđa 1, 177-15 ali pa 18. v prenosni c. 60 Kn. Ponudbe na prednico Listja v Ljubljani. 5764-8

USLI SO kanarčki. Najditej na se naproša, da jih vrne za nagrado: Franjo Omahna, Sv. Petra c. 53a, Ljubljana. 5738-8

IZGUBLJENA je bila rjava poltrajstov 17. novembra med 12. in poltrajstov cest od Vodovodne ceste po Sv. Marka cesti. Ker vsebina ni moja last, prosim poštnega najditejla, da jo vrne na naslov v ogl. odd. 5764-14

NA CESTI Sent Peter—Celje našedena rjava aktivka se dobi pri DES obrat Zalec. 5763-14

ZATEKEL SE JE pes ovčar, sliši na ime, NERO. Prosim osebo, h kateri se je pes zatekel, da ga za nagrado vrne lastniku na Upravo Zoološkega vrta v Kolodvorski ulici 12. 5763-14

NAPRODAJ imamo večjo količino različnih velikosti in izdelanih v steklenih jete Ljubljane, skladišče Masarykova cesta 22. 5764-5

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE Stanje 22. novembra: Medtem ko se gronlandsko področje visokega zračnega pritiska polagoma premika proti jugu, je zahodna in srednja Evropa še nadalje v območju frontalnih motenj, ki povzročajo nestabilno poletje. Danes je v Sloveniji pretežno oblačno vreme z dežjem v Planici in v Novem mestu. Najnižja temperatura je bila -10°C v Ljubljani, zračni pritisk je znašal 769,0 mb, ura 733,5 mm, temperatura zraka 10°C, relativna vlaga 100%.

Nova srbska izdaja Prešerna

Le še malo dni nas loči od 3. decembra, ko bomo praznovali 150 letnico Prešernovega rojstva.

Pred nekaj tedni je izšla kot 18. zvezek zbirke Jugoslovski pisci beograjske založbe Novo pokolenje knjiga France Prešern. Odabrane pesme v obsegu desetih tiskovnih pol. Pesmi v tej izdaji so tiskane v prepevu Trifuna Djukića. Za uvod je ponatisnjen Zihnerlov članek, ki ga je ob stoletnici pesnikove smrti lani objavil ljubljanski »Novi svet« in ki je skoraj istočasno izšel tudi v srbskem prevodu (France Prešern — pesnik i mislilac). Na začetku knjige je perorisba Prešernove podobe neznanega avtorja, na koncu pa štiri strani pripomb in pojasnil, ki naj bi služila boljšemu razumevanju posameznih pesmi. Pobrana so pa kakor je videti, iz jubilejne izdaje. Vsekakor je značilno, da Srbi nočejo in ne morejo sprejeti slovenske pisave Prešernovega priimka, ampak ga tudi v tej knjigi trdovratno pišejo brez zadnjega polglasnega e (Prešern namesto Prešeren).

Ta knjiga pomeni doslej najtehtnejši srbski prispevek obmemni Prešernovim jubilejema. Če omenim še to, da se prepevi v tej najnovejši izdaji v marsičem razlikujejo od nekdanjih prepevov istega avtorja, in če upoštevamo, da je Djukić zadnjih skoraj dvajset let dodal še številne nove prepeve (saj je izdaja iz l. 1932. prav tako na 160 straneh, pa je paralelno tiskan tudi slovenski tekst, medtem ko so sedaj v knjigi samo prepevi), potem je jasno, da sta Djukićeva prizadevanja in vztrajnost zelo veliki in da mu je treba s te strani izreči posebno zahvalo. Poizkus, ki je vanj prepresnjevalec vložil toliko truda, je treba vsestransko oceniti. Seveda tega na tem mestu ne morem storiti. Moj namen je samo opozoriti na knjigo, naša revniška kritika bo pa lahko nadrobneje razčlenila in tehtneje premerila vrednost tako vztrajnih Djukićevih poizkusov pretakanja Prešernovih umetnin v srbsčino.

Pri Srbih lahko že več kakor petdeset let, posebej še od začetka tega stoletja, to se pravi, od proslave stoletnice pesnikovega rojstva, sledimo nenehno, zdaj večje, zdaj manjše zanimanje za Prešerna. Trifunu Djukiću pripada v tem prilaganju Prešerna srbsčini prav gotovo levji delež, saj se je trudil, da bi dal Srbom skoraj celotnega Prešerna.

V tej izdaji izbranih Prešernovih pesmi je prepresnjevalec gradivo razdelil na štiri dele, na pesmi, sonate, balade in romances, medtem ko je v četrtem oddelku natisnil Krst pri Savici z Uvodom vred. V prvem oddelku, v pesmih, je bilo v prvi izdaji enajst pesmi. Ta oddelček je sedaj pomnožen s prepevi Soldaške. Vso srečo ti želim. Zvezdogledom. Zapuščene, dve odlomki iz »Gazete. Hčere sveta, treh narodnih, ki pravzaprav ne bi smele biti uvrščene v take izpise. Nebeške procesije, Glose, Pevcu. V spomin Valentina Vodnika. V spomin Matije Cope in Elegije mojim rojakom. To se pravi, da je ta prvi del več kakor še enkrat tolikšen kakor v prvi izdaji, čeprav je knjiga iz l. 1932. imela enostaven naslov »Pesme«, medtem ko ima sedanja naslov »Odabrane pesme«.

Podoben primer je tudi v oddelku: Soneti. V prvi izdaji je bilo razen celotnega Sonetnega venca še devet sonetov. Sedaj je na prvem mestu natisnjen Sonetni venec, potem pet Sonetov ljubezni (kajker jih je po Zigonu polme-nova Djukić — Očetov naših imenitna dela, Vrh sonca sije soncev cela čreda. Dve sestri videli so zmoti vdane, Kupido, ti in tvoja lepa starika, Je od veselja časa teklo leto), pa šest Sonetov nesreče. Na koncu pa še devet različnih sonetov. V celoti torej 36 sonetov. Izmed devetih sonetov prve izdaje jih je v novo izdajo uvrščenih samo šest, kar pomeni, da je v tej izdaji petnajst novih sonetov. To so: Prvi štiri izmed že zgoraj imenovanih, dalje Popotnik pride v Afrike puščavo, Komur je sreče dar bila klotva, Zivljenje ječa. Čez tebe več ne bo, sovražna sreča, Ni znal molitve Zlahčati trde glave. Zgodi se včasih, da mohlamedani. Oči bile pri nji v deklet so sredi, Kadar previdi učnost zdravnika. Odprlo bo nebo po sonem dnevi. Vi, ki vam je ljubezni tiranija in kot zadnji sonet Čeprav preganili so iz domovine (edini nemški sonet, ki ga je Djukić prevedel), to se pravi prvi sonet iz Pevčeve tožbe (Prešernove nemške pesnitve. Ljubljana 1947), ki ga za Zigon ni sprejel niti v Prešernovo

čitanko (1922). Moti, ker je sonet Matiji Copu natisnjen posebej, to se pravi med soneti, ne pa pred Uvodom in Krst, kamor spada. Če je moral biti tiskan med soneti, potem bi bil moral Djukić opozoriti na to vsaj z drobnopripombo pod črto. Prav tako je Djukić — ne vem, zakaj — na to sonet enostavno naslonil in pod isti naslov: Matiji Copu spravil tudi sonet Čeprav preganili so iz domovine.

Izmed balad in romanc je v prvi izdaji (1932) Djukić objavil le štiri. Povodnjega moža. Neiztrohnjeno srce, Turjaško Rozamundo in Zensko zvestobo. V sedaj izdaji je tem štirim pesmim pridejal še Prekop, Ponočnjaka (ki ga sicer redko najdemo v zbirkah Prešernovih pesmi), Ribiča, Od lepe Vide, Svetega Senana in Judovske deklice. Torej je tudi ta oddelček več kakor podvojen.

Prav tako pomembna prijava je tudi v četrtem oddelku, kjer je pred Krstom pri Savici natisnjen tudi Uvod. V celoti je torej s to izdajo močno izpopolnjena podoba pesnika Prešerna v srbskih prevodih. Po obsegu je knjiga prepresnitev narasla skoraj za polovico, pa tudi vrednost na novo prevedenih pesmi (razen nekaj izjem) ne zaostaja veliko za že prej prevedenimi. Zaradi tega se naravnost vsiljuje po-

Francišek Smerdu: Dr. France Prešern

drobna analiza Djukićevega prepresnjevanja in prvi knjigi neupštevanih pesmi kakor tudi sprememb v že pred skoraj dvajsetimi leti prevedenih pesmih. Moram reči, da teh sprememb ni malo in da so zvečine same v korist umetniški vrednosti prevoda.

Vtis imam, da se Tribun Djukić dolga leta bori s Prešernom, da se je krvavo zagril vanj, da ga hoče po vsej sili po svojih močeh prilagoditi srbsčini. Seveda je veliko odvisno tudi od umetniške moči postvarjalca, za kar moramo prepresnjevalca vedno smatrati. Se vedno me občutno moti precejšnja mera izraznih trdot in zlasti ritmičnih priljubljenosti. Pravzaprav gre pogosto za težko težko. Svoje čas sem trdil, da Djukić bolega za neobčutljivostjo za ritem. Ta neobčutljivost za ritem, ki je sicer, sočed po preprih v tej knjigi, zadnja leta občutno zmanjšala (prepresnjevalec je marsikaj popravil v duhu danih mu navetov), tu in tam še vedno moti tenkočutno uho. Samo nekaj primerov!

Zakaj prvi in zadnji verz prvga soneta »Sonetnega venca« nista polnozvočna enajsterca? Poglejmo ju! »Pesnik tvoj nov Slovence venac vije...« in »Rana mojih spomen i hvale tvoje«. Odgovor je kratek in jasek: pravilna enajsterca nista zato, ker se ne začnejata z jambom. Pa bi Djukić lahko enostavno (in tudi zvesteje originalu) dejal: »Tvoj pesnik nov...« To je tisto, kar imenujem posluh za ritem in brez česar, menim, sploh ni mogoče pisati vezane besede. Podobne šepavosti zasledi človek še marsikje, n. pr. v 9. in 11. verzu prvga, v 1., 9. in 10. verzu drugega, v 2., 3., 4., 5. in 10. verzu tretjega soneta in tako naprej. Naravnost značilno je, da bi bilo na mnogih mestih te pomanjkljivosti v ritmu mogoče zabrisati z eno potezo, brez vsakršnih težkoč In prav to, da Djukić tega ni storil, je zame najzgovornejše pričevanje o primarni Djukićevi amuzičnosti, artimiji.

Prav tako je Djukić zagrešil vrsto nepravilnih naglasov zlasti pri nekaterih osebnih imenih, pa tudi drugod. Ne morem razumeti, zakaj naj bi Orest imel naglas na prvem. Crtomir na drugem. Valjuna na prvem zlogu, ko je to vendar popolnoma napak. Prav tako

je beseda: magistral (z magistrale) naglašena nemogoče na drugem zlogu (v Sonetnem vencu). Namesto enajsterca je Djukić, če ver prav beremo, zagrešil n. pr. v četrtem verz Uvoda h Krstu deseterce (»Aurel ni Droh, njih več zemlja krije«), v sonetu: Vi, ki vam je ljubezni tiranija, v desetem verz u pa dvanajsterec (»si u Americi crni Afrikanec«), kar je zopet čedno spričevalo razumevanja tereciskega oziroma sonetnega (enajsterčevskega) ritma. Cemu je že pri Prešernu napačni Nauport (kar je rimsko naselje nekje pri Vrhanici, ne pa Ljubljana) Djukić spremenil v Neypport (mogoče samo tiskovna napaka?), tudi ne u utegnem uganiti. Zdi se mi, da je tudi Emona (prav tam, Elegija mojim rojakom) brez potrebe postala Eumona.

Najbolj se je Djukić približal originalu s prepevi pesmi Strunam, Pod oknom. Izgubljena vera, Mornar, Od lepe Vide, Gloša, nekaterih sonetov, zlasti prvga iz Sonetov nesreče (O, Vrba... in v Uvodom h Krstu. Zakaj je tako redko upošteval in v srbsčini izdelal španske asonance v Turjaški Rozamundi, je tudi uganika. Nasprotno pa se je ponekod v isti pesmi ubijal z rimami. V tej knjigi tiskana verzija Nezakonske matere je zdaleč slabotnejša od tiste, ki sem jo prepresnjevalcu nasvetoval lani, ko je založba »Prosveta« namerala izdati njegove prepeve Prešernovih pesmi. Sedanja, v knjigi natisnjena nova verzija se glasi:

Zašto si se ti rodilo, dete lepo, dete milo, meni mladjo devojico, nevenčanoj materi?

Otae me tuk'o i kico, mrzi me k'o me volio; mati mi plače, narlice, svak se moj mene odrice;

a pravi otac mog čeda, moj dragi, nas i ne gleda, ni glasa ne da od sebe, siid ga od mene i tebe!

O, zašto si se rodilo, ti, dete ljupko i milo, uesom dobrim li zlim, al' ja te volim zarom svimi!

Kroz lepe tvoje očice na mene gledo zvezdice, a kad me osmeh tvoj prati, srce i ne zna da pati.

Bog što je ptici let dao, nek bi tu sreću poslao! Meni te udes sam predo, o, večno drago mi čedo!

Trdim, da je več kakor prisljano naglašanje na koncu verzov nekaj nemogočega v tem prepevu. Ta tako ljubka Prešernova umetnina je s tem izgubila vsu tisto fluidno pristnost in naslonjenost na narodno pesem in njen izraz. Citiram staro verzijo (s popravki), ki je po mojem mnenju zdaleč bližja originalu in tudi pevna obenem. Vedeti je namreč treba, da je pesem »Nezakonska mati« ugašena, pa bi bilo želeli, ko bi tudi prepresnitev v srbsčino ustrezala kompoziciji in bi jo bilo mogoče v prepresnjem tekstu peti. Druga, starejša verzija, je takale:

Zašto mi tebe daše bog, premilo čedo srca mog? Dar takav meni mladjañoj, devojici još nevenčanoj?

Otae me tuče psujuci, majka uzdiše plačuci, rođina me se stidi svja, svima za potsmeh služim ja.

On, što je bio dragi moj, on, što je pravi otac tvoj, bog ja tu kud svetom luta sam, jer ja i ti smo njegov sram!

Zašto mi tebe daše bog, premilo čedo srca mog? Sudbinoh dobrom ili zlom, ipak te ljubim dušom svom.

Kroz tvoje oči, pogled taj ja vidim čistog neba sjaj; kad čujem slatki smešak tvoj, ja zaboravljam čemer svoj.

Onaj, što ptici daje let, nek te u sreće vodi svet! Sudba te posla srcu mom, volcuč uvek te dušom svom.

S tem sem komaj načel le nekaj problemov, le nekaj vprašanj, ki nastajajo ob primerjanju Djukićevih prepevov s Prešernovimi originali. Posebej bi se bilo treba lotiti zlasti sedajnjega preprega Krsta pri Savici, ki je svoj čas izšel že v posebni izdaji (Beograd 1936). Prav tako bi bilo treba obširneje spregovoriti o še vedno neuspelem prepevu zahtevne Zdraviljice, pa tudi še o marsičem drugem. To delo prepričan bolj poklicanim, ki bodo izkajali vsekakor podrobneje pregledali, kakor sem jo jaz, in meritorneje spregovorili o njej. Prepresnjevalec veliki trud kljub vsem pomanjkljivostim in nedognanostim to terja in zasluži.

Tone Potokar.

DANES BORBA VELIKIH NASPROTNIKOV

Prihod jugoslovanske nogometne reprezentance v Ljubljano je vzbudil nenavadno veliko zanimanje tiska in športne javnosti v Angliji. Laburistični list »Daily Herald« je posvetil jugoslovanskim nogometašem dva stolpca na prvi strani z več slikami igralcev našega moštva. Matije Faganec, sodalavec »Daily Herald«, živahno opisuje sprejem igralcev na postaji, ki jih je obkrožila množica ljudi in novinarjev ter angleških dečkov, ki so hoteli imeti podpis naše igralce.

Wilf Mannion, desna zveza angleškega napada

Tudi list »Daily Mail« prinaša dalje poročilo o sprejemu naših igralcev in pravi, da so jugoslovanski reprezentanti zelo mladi in da napravijo vtis ljudi z dobro telesno kondicijo, vendar napominja, da so razmeroma majhne postavne v primerj z angleškimi igralci. Charles Buchen piše v daljšem poročilu v časopisu »News Chronicle«, da ima vtis, da Jugoslovanci ne verjamejo preveč v to, da bodo lahko ponovili igro svojih prednikov, ki leta 1939 v Beogradu premagali Anglijo.

Ob prihodu v London so Jugoslovanci sprejemali od hotela številni komentariji in fotoreporterji. Športni komentator večernika »Evening Standard« se je celo nastavljal v istem hotelu, da bi se pohlil seznaniti z našimi igralci. Angleški novinarji posevčajo Mitiču, Bobeku, Stan-

V ženski ligi je ekipa Slovana nedvomno najboljša ter je zaslužen osvojen prvo mesto. Kvaliteta vseh ekip je precej nizka. Kljub temu, da je Polet prva ekipa, ki je bila ustanovljena v Sloveniji, kvaliteto nikakor ne napreduje, kar je vzrok nesrečni trenin. Ostale ekipe so bile ustanovljene šele jeseni in se bore še z osnovnimi težavami. Leštvice je naslednja:

Table with 2 columns: Team and Points. Slovan 4 3 1 0 24:1 7, Polet 4 3 0 1 12:1 6, Krim 4 1 1 2 6:14 3, Enotnost II 4 1 2 1 2:14 3, Kladivar 4 0 1 3 1:19 1.

Na listi strelcev je daleč pred ostalimi Misa Grčarjeva (S) s 14 goli.

Mitja Vidic.

Zvezna liga. Jesenski del prvenstvenega tekmovanja zvezne lige v rokometu je pred zaključkom. Vodilni in doslej nepremagani Sarajevski Milicionarji se je z zmago nad beograjskim Zelezničarjem še nadalje odbržal v vodstvu lestvice. Najboljši rezultat je dosegel pančevski Dinamo v tekmi z niskim Zvezničarjem. Čeljski Kladivar je imel v gosteh Meteorarji, ki je zmagal po gorčeni borbi. Rezultati so tilie:

Table with 2 columns: Team and Score. Lokomotiva: Zelezničar (Beograd) 4:1 (3:0), Borac: Zagreb 5:3 (4:2), Dinamo: Zelezničar (NIS) 11:5, Kladivar: Meteor 3:5 (1:3), Milicionar (S): Zelezničar (B) 5:2 (1:1).

Nogometni klub Naša krila, član I. zvezne lige, se je razpustil in še ni znano, kam se bodo vključili njegovi igralci. Zvezdelo se je samo to, da se je golman Aničič prijavil za Partizana, centerhalf Zvekanović pa za Crveno zvezdo.

LJUDSKA TEHNIKA

Zgledno delo članov metalurške industrijske šole na Jesenicah

V Tednu tehnike sta kluba v Zelezarni na Jesenicah in metalurške industrijske šole napravila pregled, ki je kazal razvoj tehnike od začetka delovanja do danes, hkrati pa so bile nakazane tudi potrebe in naloge sodobne tehnike v naši industriji in obrti v vsej državi.

Člani kluba v metalurški industrijski šoli so v celoti izpolnili svoje delovne obveznosti. Ogledali so si več kratkih filmov, ki so prikazovali napredek tehnike v vseh strojih, ki jim služijo. Najbolj veličastni so predelalni stroji (zaskalni stroj, nov brusilni stroj, 25 lokov zatežili).

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Gene Krnjac. Uredništvo in uprava, Ljubljana, Anafjeva ulica 3, telefon 55-22 do 55-25, telefon uprave za ljubljanske naročnike izven Ljubljane 38-32, telefon oglašnega oddelka 38-96. Tekoči račun pri Narodni banki, Ljubljana 601-9032. Družbena poština plačana v gotovini. — Cetrletna naročnina 135 din. polletna 270 din. celoletna 540 din. — Slovenski poročevalec.

koviču, Čajkovskemu, posebno pa 22-letnemu Zivanovici. Pravi, da bo borba med njim in 38-letnim srednjim krilec Comptonom, borba med Davidom in Goljatom.

Naša nogometna reprezentanca je dva dni trenirala na igrišču Arsenala, ki lahko sprejme okoli 70.000 gledalcev. Treninju so prisostvovali številni športni dopisniki londonskih listov in fotografi, katerim je uspelo »ujeti« na filmski trak vratarja Beara v paradižni sklopi, s katerim je Beara upravljal pridevek »balerina«, ki so mu ga dali Angleži.

Dokončno je določena sestava moštva za današnje tekmo Jugoslavija: Anglija. Za Anglijo bodo igrali: Williams, Ramsay, Eckersley, Watson, Compton, Dickinson, Hancock, Mannion, Lofthorpe, Bally in Moddy. Jugoslavijo bodo zastopali: Beza, Stanković, Colić Čajkovski, Horvat, Djaljić Ognjanov, Mitić, Zivanović, Bobek, Vukas.

Začetek tekme med Anglijo in Jugoslavijo bo približno ob 15.10. Prvi polčas tekme bo prenašal londonski radijski napovedovalec v srbskohrvatskem jeziku na kratkih valovnih dolžinah 41,49 m, 31,50 m in 25,30 m, drugi polčas pa bo prenašal napovedovalec beograjske radijske postaje na istih valovnih dolžinah, obenem pa bodo tekmo prenašale tudi jugoslovanske radijske postaje.

Prihodnje nedeljo nadaljevanje pokalnih tekem

Po sklepu izvršnega odbora Nogometne zveze Jugoslavije se bo tekmovanje za nogometni pokal Jugoslavije nadaljevalo 26. novembra. V zaključnem delu sodeluje 64 moštve. Zreb je določil naslednje nasprotnike:

Tekstilac (Varazdin): Garnizija Skofja Loka, Velež (Mostar); Lovćen (Cetinje), Zvezda (Zagreb), Zelezničar (Sarajevo), Skopje (Radnički (Sviljanec), Branik (Maribor); Metalac (Zagreb), Zelezničar (Lj); Crvena zvezda (Beograd), Borac (Banjaluka); Sloboda (Tuzla), Crvena zvezda (Slav. Brod); Odred, Proleter (Zrenjanin); Bratstvo (Subotica); Proleter (Osijek); Budućnost (Vaijevo), 6. oktobar (Velika Kikinda); Partizan (Beograd), Kvarner (Reka); Slavija (Karlovac), Napredak (Kruševac); Rabinčki (Skoplje), Dinamo (Vinkovci); Borac (Zagreb), Zelezničar (Sarajevo); Sloboda (Zagreb); BSK (Beograd); Slavija (Beograd), Jedinstvo (Brčko); Lokomotiva (Zagreb), Rudar (Trbovlje); Dinamo (Zagreb), Tetovo; 11. oktobar (Kumanovo), Podrinje (Sabac); Radnički II (Beograd), Rabinčki (Bitoča); Milica (Skoplje); Naša krila II (Zemun); Sarajevo, Tekstilac (Derвента); Sremska Mitrovica, Gregorić; Proleter (Pulj), Jedinstvo (Zemun); Dinamo (Pančevo), Polet (Sombor); Radnički I (Beograd), Borac; Egidzeg (Novi Sad), Sutjeska (Nikšić); Euzem (Titograd), Naša krila I; Tekstilac (Zagreb), Sobota; Radnik (Kutina), Crvena zastava (Kragujevac); Dinamo (Zaječar), Sibenik; Hajduk (Split).

Tekme bodo v krajih prvomenovanih društev.

Zmaga somborskih mladink nad Dunajčankami v telovadbi

V Somboru je bilo preteklo nedeljo tekmovanje v športni telovadbi med mladinkami Dunajčank in Somborske zmagale somborske mladinke 220,75 : 214,60 točke. V posameznem tekmovanju je dosegla prvo mesto mladinka Tereza Kočić Sombor 38,15 (od 49 možnih točk). Druga je bila Gertruda Peši (Dunaj), ki je osvojila 37,30 točke, tretje in četrto mesto pa somborski mladinki Radmila Popović 37,25 in Judita Sterger s 36,75 točke. Mladinke so tekmovale v štiri disciplinah: vaje na tleh, na zletni gredi, na vrhu sklopca in v preskoku. Dunajčanke so zmagale z majhno razliko pri vajah na tleh in v preskoku, naše mladinke pa so dobile prednost pri vajah na zletni gredi.

V nedeljo gozdni tek smučarjev

Smučarjski klub Enotnost v Ljubljani razpisuje v smislu naloga Smučarske zveze Slovenije v nedeljo, 26. novembra meddruštveni smučarjski godni tek s startom ob 10. na letnem telovadbišču v Tivolju. Na sliki sta zmagala na 5 km, za mladinkami na 3 km, za članice in mladince pa na 2 km. Pravico nastopa imajo smučarji — tekmovalci in tekmovalke, včlanjeni v bližnjih smučarskih klubih in sekcijah.

Prijave se sprejemajo v nedeljo, 26. novembra do 9.30 na startu.

ŠAH

Danes začetek sindikalnega tekmovanja

V letošnjem tekmovanju bo nastopalo 83 ekip, ker bo v II. ligi sodelovala še D skupina, ki jo sestavljajo: 1. Fizkulturna zveza Slovenije II., 2. Državna zalogba Slovenije, 3. Komisija državne kontrole LRS, 4. Urad za informacije pri predsedstvu vlade, 5. Jugopetrol I., 6. Slovenija les, 7. Litostroj.

Iz II. lige A skupine izpade Fizkulturna zveza Slovenije II., iz III. lige C skupine pa Jugopetrol II. V zvezi s skupini se je prijavila še podružnica Slovenija les. Vsi kapetani naj javijo, oziroma pridejo vpisati na seznam pri KSS svoje telefonske številke. V sredo 29. t. m. se ne bo igralo.

Ivo Pirkovič: Bilo je pod Gorjanci TRI ZAROTE

Sredi sobe so postavili na tla nizka zložljiva nosila, kakršna rabijo vojaki na bojišču. Na njih je vzravnal sedel mlad fant, dolgin, ki mu jih ne bi prisodil več od sedemnajst ali osemnajst let. Z rokami se je opiral za hrbtom na stranski steni nosil in se plašno oziral okrog sebe. Eno nogo je imel boso, drugo stopalo pa mu je ticalo v ogromnem svežnju obvez in umazanih cunj, podobnih beračevim cunj. Pod povzglavnik sukničjem ni imel na sebi nič srajce. Pomečkana in blatna obleka je pričala, da se fantu nekeje ni godilo dobro.

Bilo je desetega septembra 1942, ko je plaz velike sovražnikove ofenzive zajemal Mirensko dolino ter mokronške in trebske kraje, prav tiste dni, ko so pravkar oboroženi beli oddelki šli v prve odkrite borbe na okupatorjevi strani.

Marešalo je novega letnika izročil straži, ji potihno nekaj naročil in spet odšel. Fanta so bili pripeljali na kmečkem vozu iz stopiških krajev, ga predali zdravniku in spet izgnili. Prav tedaj pa so Italijani spet pozorneje prežali na sumljive ranjence, ki so prihajali z dežele, posebno na take, ki so bili ranjeni od vojaškega orožja. Naš novi tovariš je imel grdo razbito stopalo. Dum-dumka mu je zdrobila kosti, da bi človek sodil, da ne bodo nikoli več rabile svojemu prirodному namenu.

Iz sprejemne pisarne so prihod ranjenca javili poveljstvu divizijskih karabinerjev. Pol ure pozneje je prihitel marešalo položiti roko rimske pravice na sumljivega človeka. Italijani ga bodo sedaj zaslišali, mu ne verjeli, začeli brez konca in kraja poizvedovati, ker pa ne bodo dobili nobenih pravih dokazov, bodo človeka obsodili tudi brez njih ali pa ga internirali, kakor se jim bo tišči trenutke pač zdelo. Take so bile naše izkušnje z Italijani.

Iz molčnega fanta sem previdno in s težavo vlekel košček za koščkom zgodbo njegove nesreče. Upiral se je kot kujav konj v komatu. Toda jaz nisem bil le radeveden. Pet mesecev jetništva me je napravilo za starejšino naše galijotske družinice in mi naložilo odgovorno skrb za njen blagor. Moral sem vedeti, kdo je v njej, kdo vanjo prihaja in po kakšni poti. V tistih časih so hodili ljudje po svetu čisto z mnogimi imeni in obrazi in kdo je mogel vedeti, kateri od njih je pravi; kdo je utegnil slutiti, kakšne namene skrivajo v svojih srcih.

Obotavljajoče in izmikajoče se fantovo pripovedovanje sem poslušal pozorno. Dejal je, da se piše Vinko Arh in da je doma iz Velikega Podloga na Krškem polju. Moral bi v tujno, v daljno Slezijsko, kamor da so mu v vaščani odgnali tudi starše, on pa je rajši pobegnil čez Krško, na italijansko stran. Ustavil se je v St. Joštu, samotni vasi našega Podgorja. Kjer je pri dobrih ljudeh našel gostoljubno streho in kruha. Tam ga je doletela tudi nesreča, ko je z gospodarjevo hčerko kopal na njivi krompir in

se je okoli njega iznenada vnela borba med uporniki in belimi. Dekle je še utegnulo pobegniti, Arh pa je oblezal na njivi z razbitim stopalom.

»Kje stoji v Velikem Podlogu vaš dom?« sem vprašal dolgina. Arh je v zadregi nerazumljivo nekaj momljal. Potem sem poizvedoval po usodi ljudi iz njegove vasi in iz drugih krajev na Krškem polju. Fant ni poznal nikogar. Tedaj sem vedel, da človek ni iz Velikega Podloga, kakor nam je zatrjeval, in tudi s Krškega polja ne. Vedel sem, da si je povest svoje nesreče izmislil. Nehal sem vpraševati in se skrčil, kakor se je kot polz potegnil vase tudi on, ko sem mu otipal boleče mesto. Tovariši niso bili pozorni in niso zapazili fantove zadrege.

Zdravniki so Vinko Arhu navili na ranjeno nogo škorenj iz mavca in izdobilij vanj okence, skozi katerega so mu čistili rano in mu pobirali drobce kosti, ki jih je gnol obilno prinašal iz zdrobljenega stopala. Tovariši jetniki se za Arhovo usodo niso zmenili, jaz pa sem se ob vsaki priliki skrivaj oziral po njem, ugibajoč o njegovi skrivnosti. Kadar je ob berglah skakal po eni nogi in neseč okorni bel škorenj visoko v zraku, odhajal s karabinerjem k zdravniku, je po hodnikih strahoma oprezoval izza voglov in plaho obračal glavo od ljudi, ki bi jih moral srečati. Kadar pa je menil, da ga nihče ne čuje, je tih poživigaval uporniške pesmi. Ko so ga Italijani zaslišali, jim je pripovedoval zopet svojo sumljivo povest o Velikem Podlogu, o starših v Slezijski in o tem, kako je bil v St. Joštu ranjen, ko je pri kmetu Turku služil za hlapca in pobiral na njivi krompir.

Kdo naj bi naš novi tovariš po vsem tem bil, če ne partizan, ki si je ranjen izmislil svojo storijo, da bi prišel varno v mesto do zdravnika. Vinko Arh ni prvi ilegalce te vrste. Spomnil sem se Pavla Grudna, ki mu Italijani niso nikoli dognali pravega imena; nesrečno ranjenega komisarja z Malega vrha, Pavla Gorjanskega; Janeza Lovšina-Krivica, partizana s Travnogore; in še drugih, ki jih nisem niti poznal niti čul njih imen in ki jih je spravljal skozi bolnišnico še pregnani redovni brat Kazimir, za njegove grehe pa okupatorju odrjal račun blagi brat Viktorin, ker si je v pisarnici sumljivim neznanec izmisljal kriva imena.

Arhova stvar pa ni bila tako preprosta. Z zamotano povestjo je prišel več med nas, pod oboroženim varstvom kraljevih karabinerjev pa se mu je zapletla naravnost v molliorovski komedijo, okoli katere so se spletile tri zarote z veselim koncem. Toda naj pripovedujem po vrsti.

Minili so meseci, odkar je Vinko Arh prišel v našo robitjaško družbo. Noga se mu je gnolila vedno huje. Zdravniki so mu z nožem širili rano, da bi napravili gnoju udobnejšo pot, in mu delali nove in nove škornje iz mavca. Arhu je bilo po volji, da se mu je rana obotavljala, in je skrivaj nemara še sam skrbel za to, da bi ne bilo prehitro dobro. Saj je delala tako večina bolnikov, ki so med seboj barantali za preizkušene recepte, kolikor niso pomagali sami zdravniki in njihovih redovnih pomočniki. Jaz pa sem prežal in naposled dočakal priložnost, da sem sumljivega tovariša ujel med štiri oči in ga trdo prijel: »Kdo si in zakaj si se potajil pred nami?«